

JSNS.CZ

Stav výuky mediální výchovy na středních školách: porovnání Prahy a zbytku ČR

únor 2018

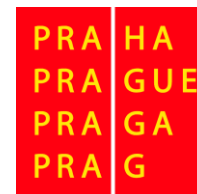
Pro Jeden svět na školách, vzdělávací program společnosti Člověk v tísni, zpracovala exkluzivně agentura MEDIAN.

Dotazníkové šetření bylo hrazeno z financí Evropské unie a Magistrátu hlavního města Praha.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Praha – pól růstu ČR

Obsah (přehled kapitol dokumentu)

Kapitola	Snímek prezentace
Metodika výzkumu	4
Struktura vzorku	5
Cíle, důležitost a forma výuky mediální výchovy podle vyučujících	7
Profil vyučujících mediální výchovy	15
Jak probíhají na školách hodiny mediální výchovy?	25
Jakou podporu k mediální výchově by vyučující uvítali?	36
Vztah vyučujících mediální výchovy k médiím a jejich informační zdroje	41
Plné znění dotazníku	48

Velikost vzorku N = 218 respondentů

Cílová populace Vyučující mediální výchovy na středních školách

Termín dotazování 7. 12. 2017 – 26. 1. 2018

Metoda sběru dat Samovyplňovací online dotazník (CAWI)

Výběr Náhodný stratifikovaný výběr

Na základě náhodného stratifikovaného výběru byl vybrán soubor středních škol odpovídající struktuře středních škol podle typu (gymnázia, střední odborné školy, střední odborná učiliště) v jednotlivých krajích České republiky. Tento způsob výběru zachovává stejnou šanci všem jednotkám, aby byly vybrány do vzorku. Oslovené školy dotazník předaly učitelům mediální výchovy. Do výběru byly zahrnuty pouze školy, kde se mediální výchova vyučuje.

Realizátor a zadavatel Výzkum realizovala společnost MEDIAN, s.r.o. (člen SIMAR) exkluzivně pro společnost Člověk v tísni

Struktura vzorku

Typ školy	Celá ČR	Praha
Gymnázium	73*	52
SOŠ	138*	41
SOU	35*	7
Region		
Praha	13,3 %	
Středočeský	16,1 %	
Jihočeský	8,3 %	
Plzeňský	3,2 %	
Karlovarský	1,8 %	
Ústecký	6,0 %	
Liberecký	5,0 %	
Královéhradecký	6,4 %	
Pardubický	3,7 %	
Vysočina	2,8 %	
Jihomoravský	10,1 %	
Olomoucký	7,8 %	
Zlínský	2,3 %	
Moravskoslezský	13,3 %	
Velikost obce školy		
do 5 000 obyvatel	7,3 %	
5 001 až 20 000 obyvatel	26,6 %	
20 001 až 50 000 obyvatel	21,1 %	
50 001 až 100 000 obyvatel	17,9 %	
nad 100 000 obyvatel	27,1 %	

*součet typů škol přesahuje N, neboť některé školy spadají do více typů

Struktura vzorku - vyučující

Jaké předměty vyučující ve vzorku (N=218) vyučují?

	Celá ČR	Praha
Mediální výchova (samostatný předmět / seminář)	10,5 %	24
Občanská výchova / Základy společenských věd	47 %	52
Český jazyk	52,5 %	66
Estetická výchova	7,5 %	3
Cizí jazyk	23 %	10
Dějepis	22 %	22
Biologie	5,5 %	
Matematika	9 %	
Fyzika	8,5 %	
Zeměpis	4,5 %	3
Tělesná výchova	8,5 %	
Chemie	4 %	3

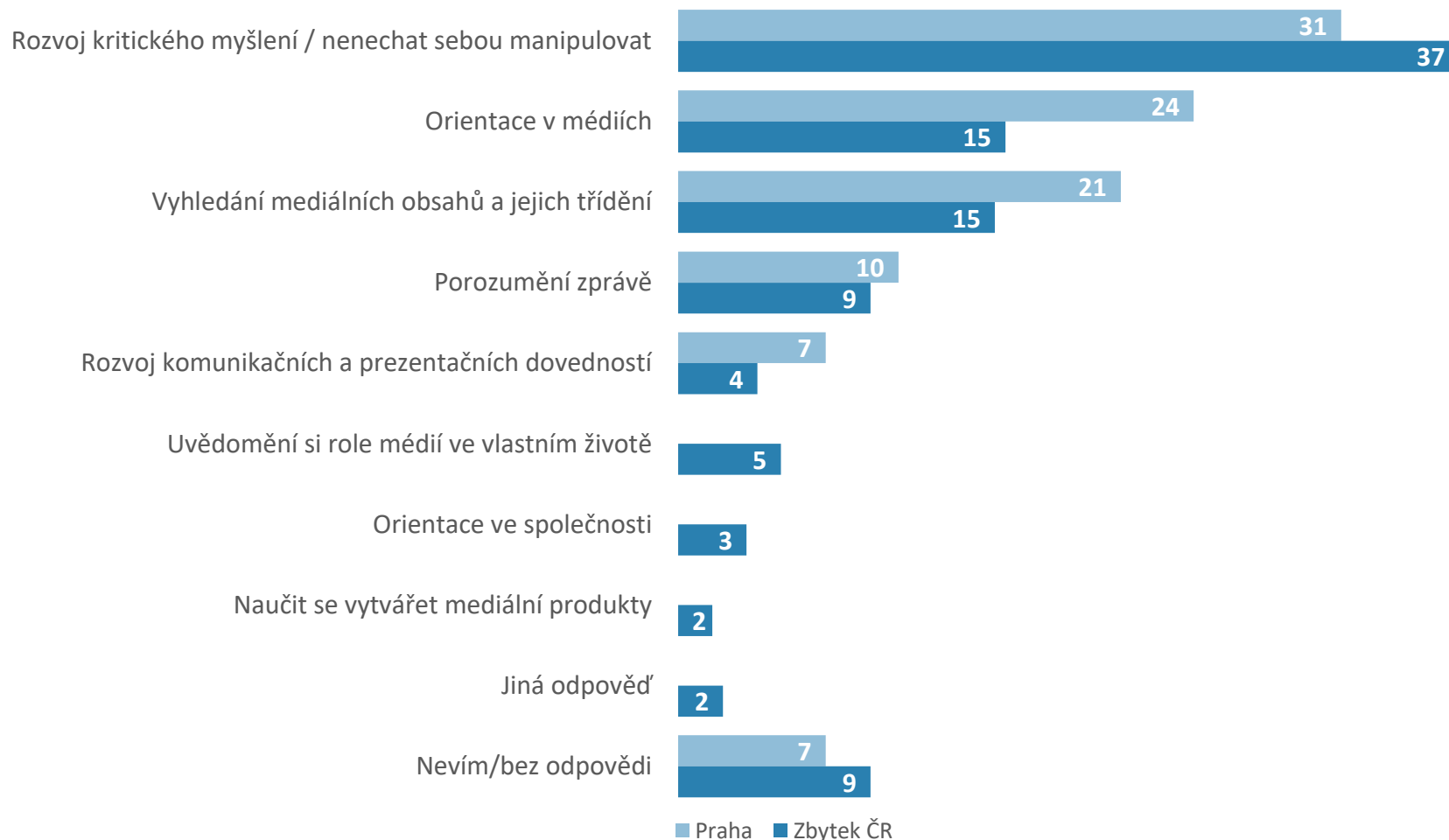
Pedagogická praxe učitelů

Méně než 2 roky	4 %	4
2 roky – 5 let	5 %	14
6 let – 10 let	9,5 %	10
11 let – 15 let	13 %	24
Více než 15 let	68,5 %	48

Cíle, důležitost a forma výuky mediální výchovy podle vyučujících

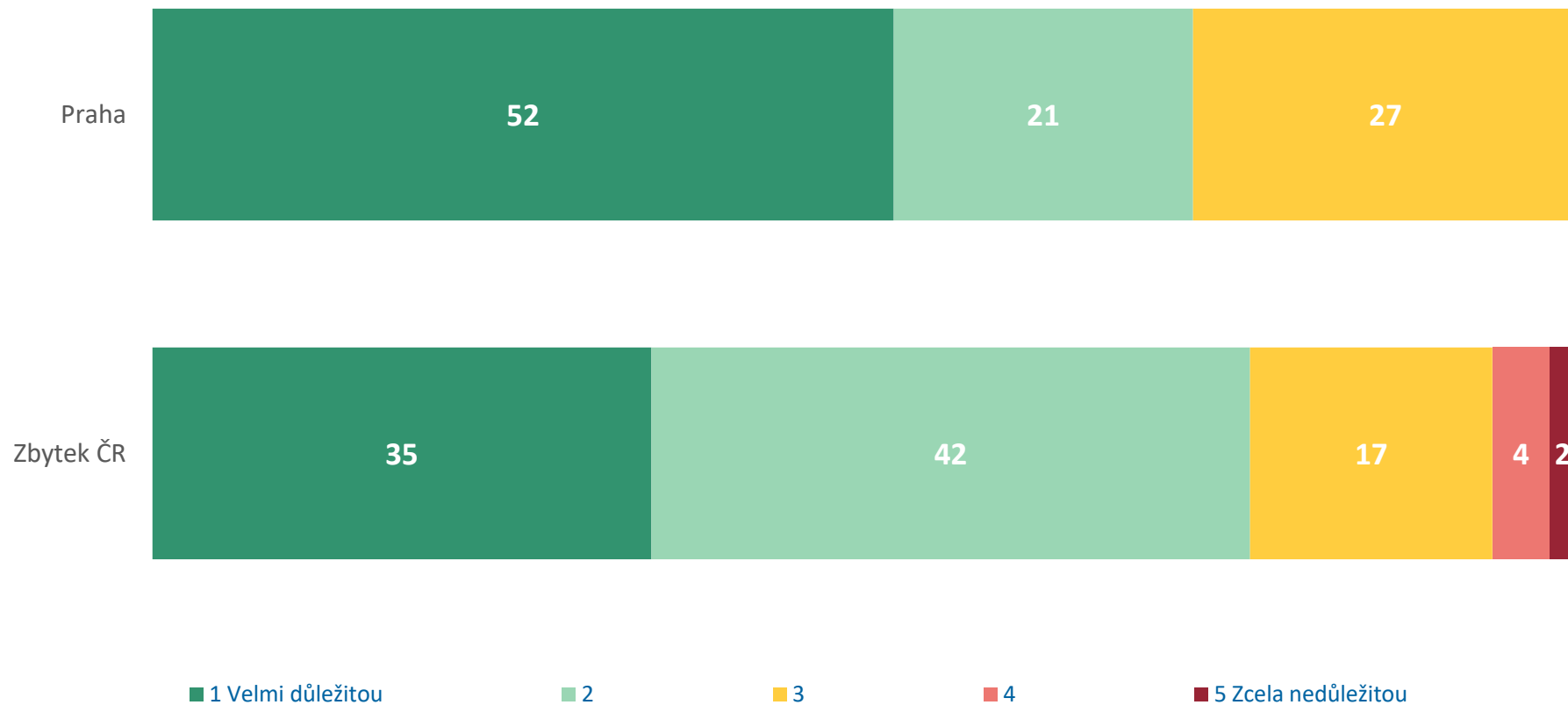
Hlavní cíl výuky mediální výchovy

OT03. Co považujete za cíl/cíle mediální výchovy? Co by měla žáky naučit? (otevřená otázka)

N = 218 respondentů (Praha = 29, Zbytek ČR = 189), v grafu jsou znázorněna % odpovědí

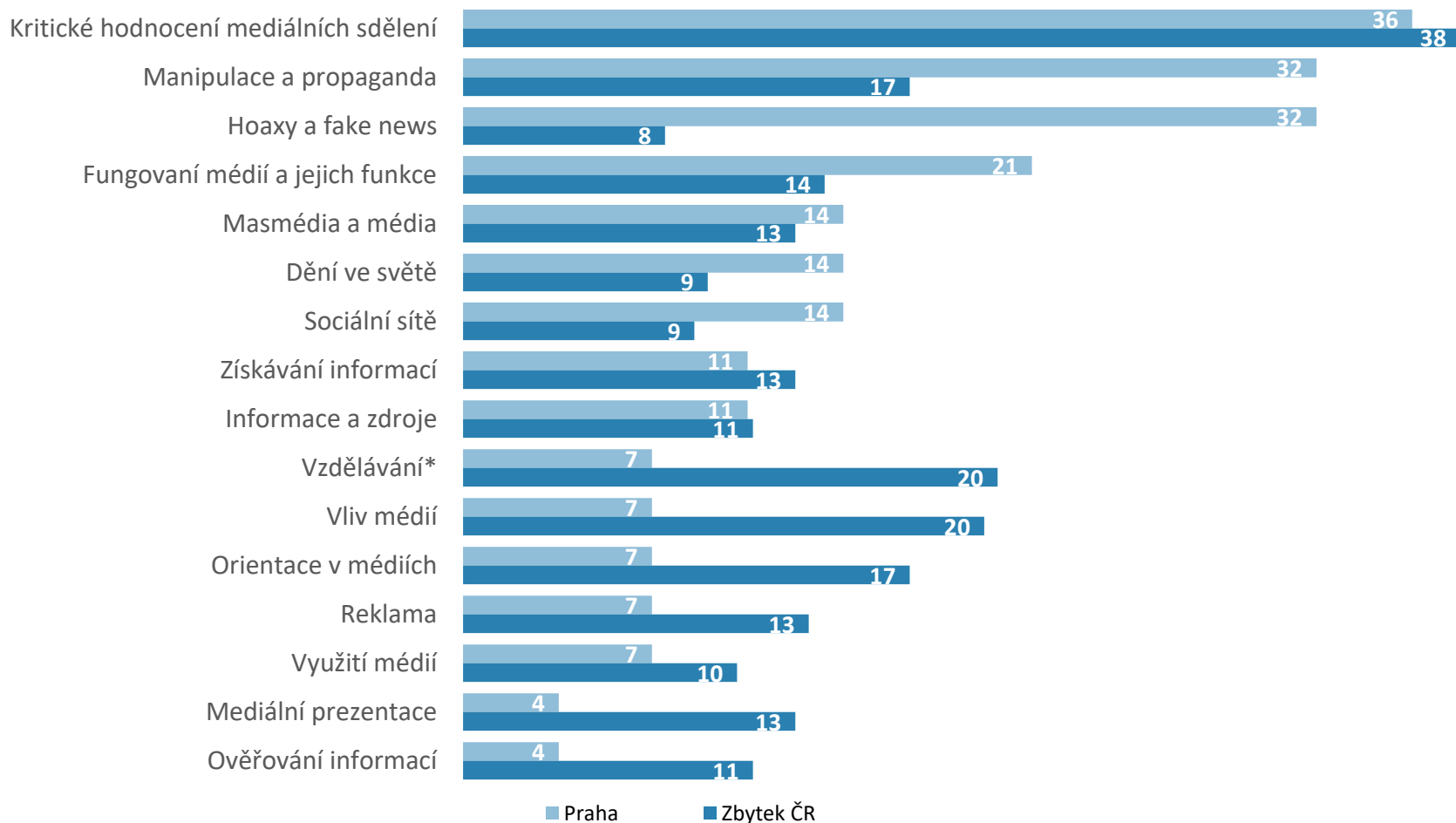
Důležitost výuky mediální výchovy

OT04. Obecně považujete výuku mediální výchovy za:

N = 218 respondentů (Praha = 29, Zbytek ČR = 189), v grafu jsou znázorněna % odpovědí

Nejdůležitější témata mediální výchovy

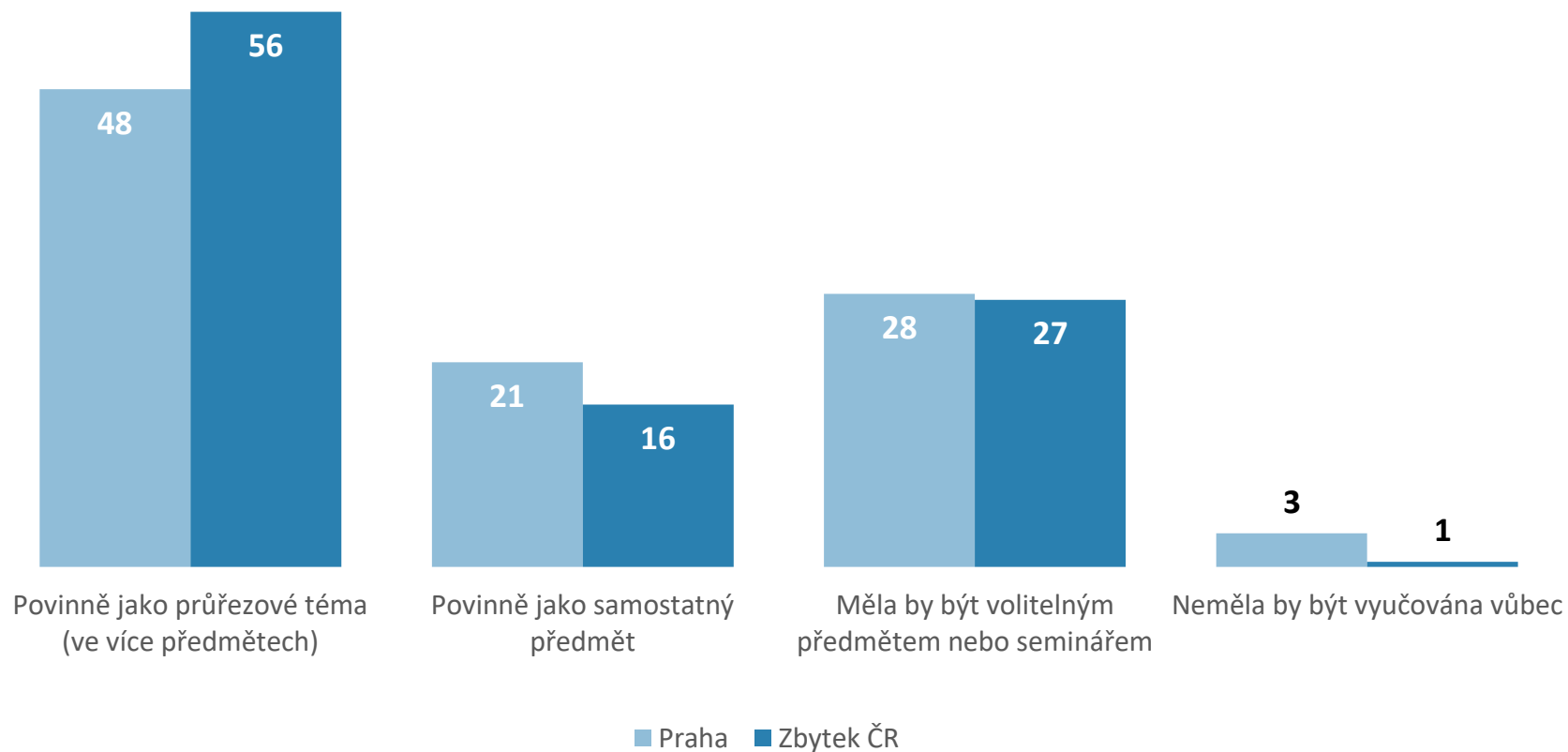

OT05. Jaká 3 témata z mediální výchovy považujete za nejdůležitější? (otevřená otázka)

N = 212 respondentů (Praha = 28, Zbytek ČR = 184); v grafu jsou znázorněna % (odpovědí), témata označilo jako důležitá alespoň 9 % všech respondentů

* vzdělávání, vzdělávání v oboru, lidská práva, prevence, literatura, sociologie, rétorika

Preferovaný způsob výuky mediální výchovy

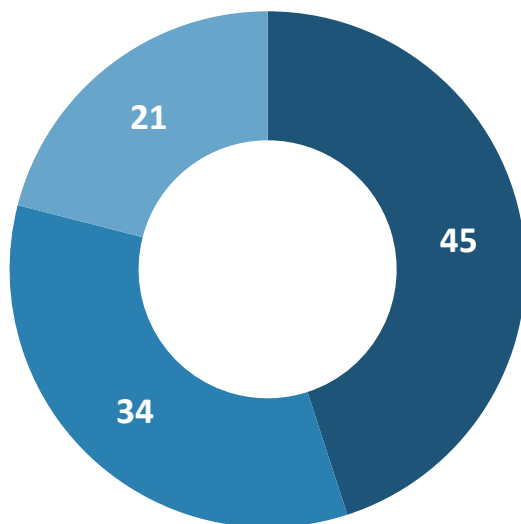

OT07. Jak by podle Vás měla být mediální výchova vyučována především?

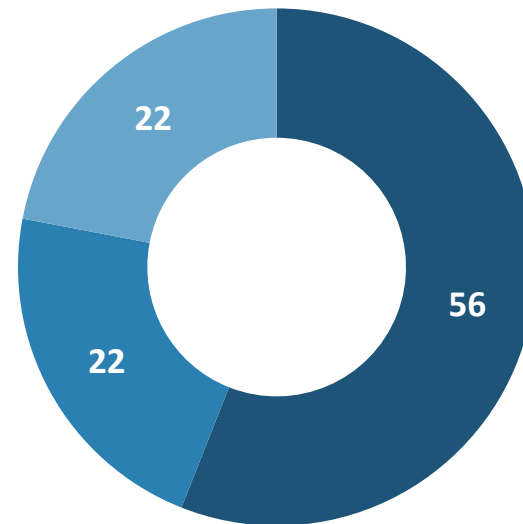
N = 218 respondentů (Praha = 29, Zbytek ČR = 189), v grafu jsou znázorněna % odpovědí

Kdo by měl mediální výchovu vyučovat

Praha

Zbytek ČR

- S mediálními tématy by žáky měli seznamovat vyučující různých předmětů (např. českého jazyka, dějepisu, informačních technologií)
- Vyučující, kteří se na výuku mediální výchovy specializují
- Lidé z praxe (mediální odborníci, novináři apod.)

OT08. Kdo by podle Vás měl mít při výuce témat mediální výchovy hlavní úlohu?

N = 218 respondentů (Praha = 29, Zbytek ČR = 189), v grafu jsou znázorněna % odpovědí

- **Více než ¾ dotázaných vyučujících (77 %) považují výuku mediální výchovy za důležitou.** Hodnocení důležitosti je silnější u pražských učitelů, kteří ji častěji označují za velmi důležitou (52 % oproti 35 % vyučujícím ze škol nacházejících se mimo Prahu).
- **Na tom, že nejdůležitějším cílem mediální výchovy je rozvoj kritického myšlení (celkem 31 % Praha, 37 % zbytek ČR) se respondenti shodují,** bez ohledu na místo školy. Jako další důležité body vidí **orientaci v médiích** (24 % Praha, 15 % zbytek ČR) a **posílení dovedností vyhledávat a třídit informace** (21 % Praha, 15 % zbytek ČR). Necelá desetina (7 % Praha, 9 % zbytek ČR) vyučujících neumí přesně stanovit cíle mediální výchovy a volí odpověď „nevím“ nebo neuvede odpověď vůbec.
- Za nejdůležitější témata mediální výchovy považují respondenti **kritické hodnocení mediálních sdělení** (36 % Praha, 38 % zbytek ČR). U dalších témat se v jejich důležitosti rozcházejí. Pražští pedagogové vidí jako důležitá témata **manipulaci a propagandu a hoaxy a fake news** (shodně 32 %). Zatímco mimopražští vidí jako další důležitá témata **vzdělávání a vliv médií** (shodně 20 %).

- **V tom, jak by se měla mediální výchova vyučovat** (jakou formou a kdo by měl být hlavním vzdělavatelem) **se vyučující neshodnou.**
- Pořadí preferovaného způsobu výuky je shodné za obě skupiny vyučujících a neliší se lokalitou. Zhruba **polovina** vyučujících se domnívá, že by se mediální výchova měla vyučovat **(nadále) průřezově ve více předmětech.** Necelá třetina by ji ponechala jako volitelný předmět nebo seminář. Výuku mediální výchovy jako **samostatný povinný předmět by preferovala pětina pražských učitelů a 16 % pedagogů z jiných míst v ČR.**
- Postoje k formě výuky mediální výchovy se promítají i do názorů, kdo má tento předmět vyučovat. **45 % pražských a 56 % mimopražských pedagogů** by svěřilo hlavní zodpovědnost za rozvoj mediální gramotnosti **vyučujícím různých předmětů** (český jazyk, dějepis, apod.).
- 35 % vyučujících z Prahy by považovalo za ideální, aby mediální výchovu vyučovali **pedagogové se specializací na tuto oblast,** v ostatních místech ČR si to myslí pětina (22 %) pedagogů.
- Přibližně pětina pedagogů shodně v Praze (21 %) i z ostatních míst v ČR (22 %) by přenechali hlavní úlohu **lidem z praxe** (mediálním odborníkům, novinářům, atd.).

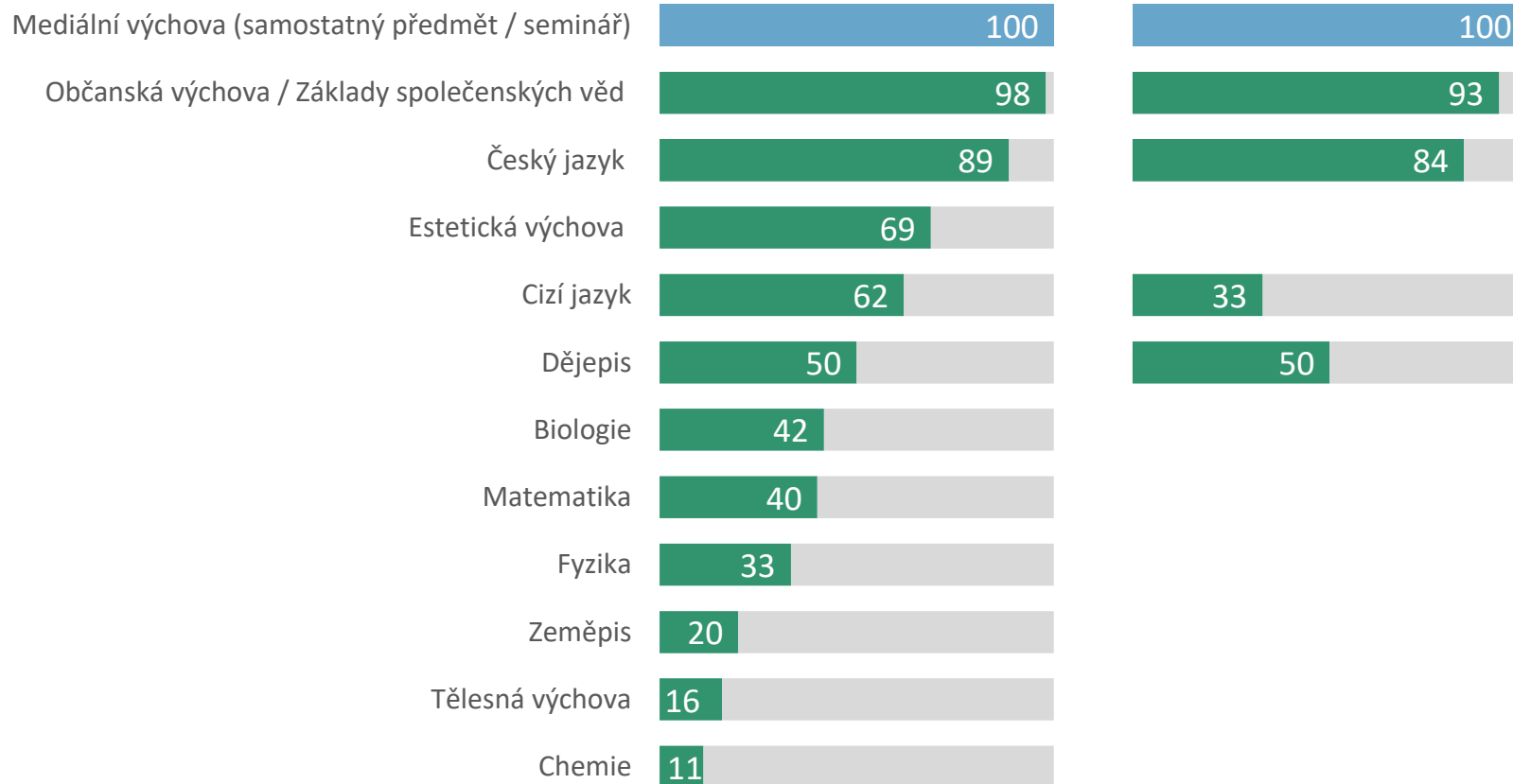

Profil vyučujících mediální výchovy

Předměty, v nichž se mediální výchova nejčastěji vyučuje

Zbytek ČR

Praha

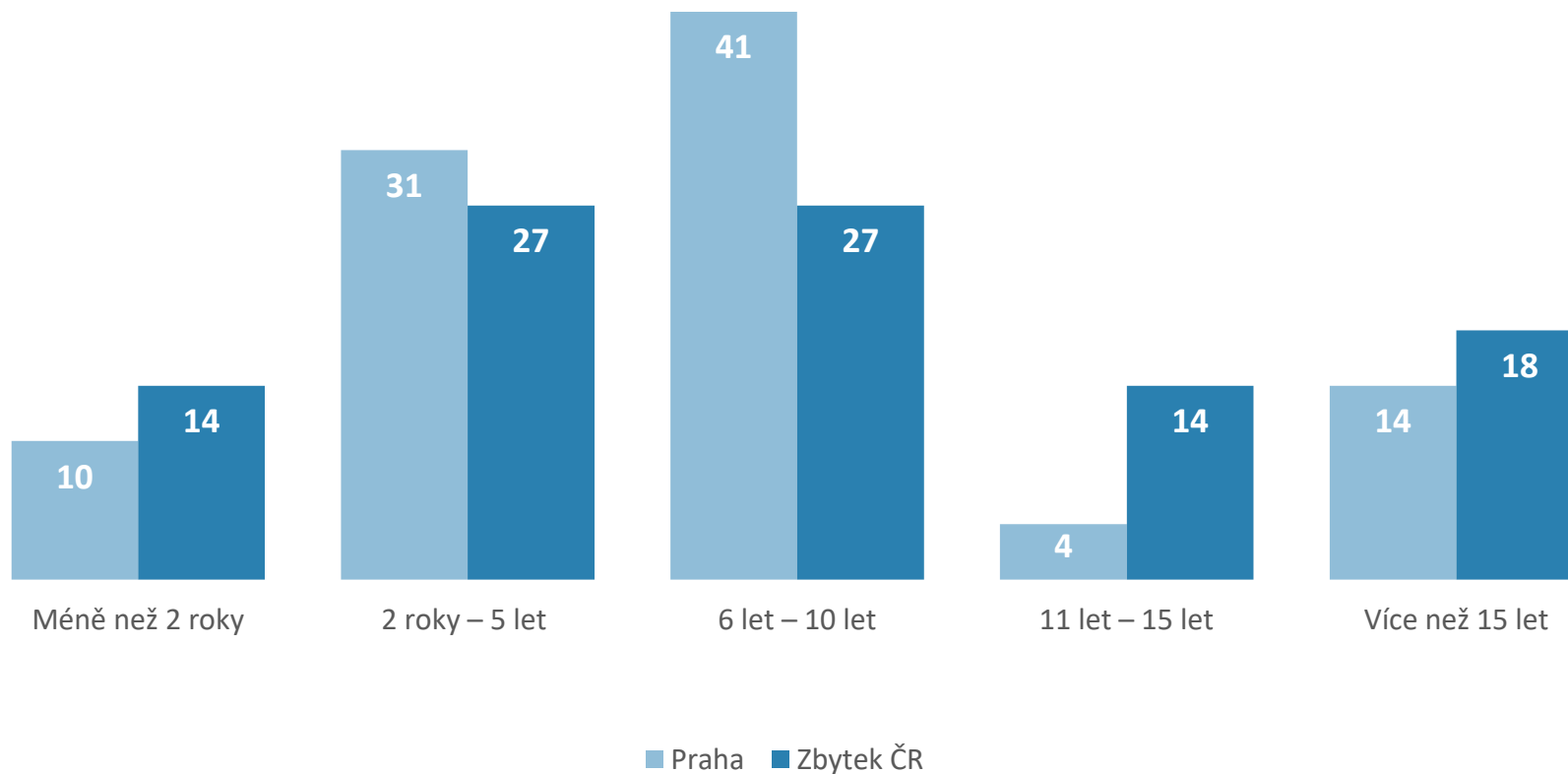

OT09. V jakých předmětech nebo seminářích rozebíráte témata mediální výchovy?

N = 8–95 respondentů (dle počtu vyučujících předmětu); v grafu jsou znázorněna % odpovědí

N = 1-19 respondentů (dle počtu vyučujících předmětu); v grafu jsou znázorněna % odpovědí

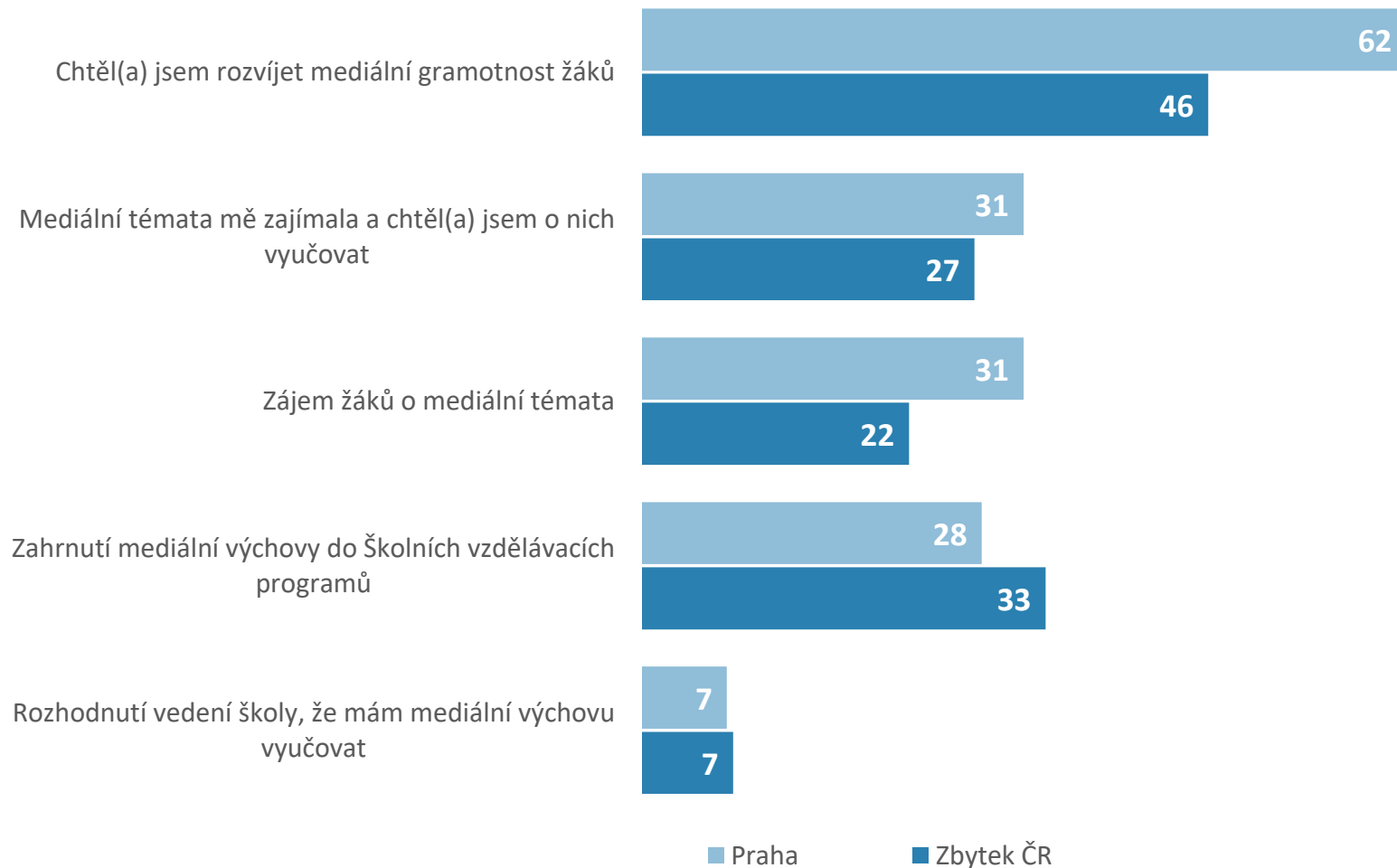
Jak dlouho už oslovení vyučující mediální výchovu vyučují?

OT11. Jak dlouho už vyučujete o tématech, která spadají do mediální výchovy?

N = 218 respondentů (Praha = 29, Zbytek ČR = 189), v grafu jsou znázorněna % odpovědí

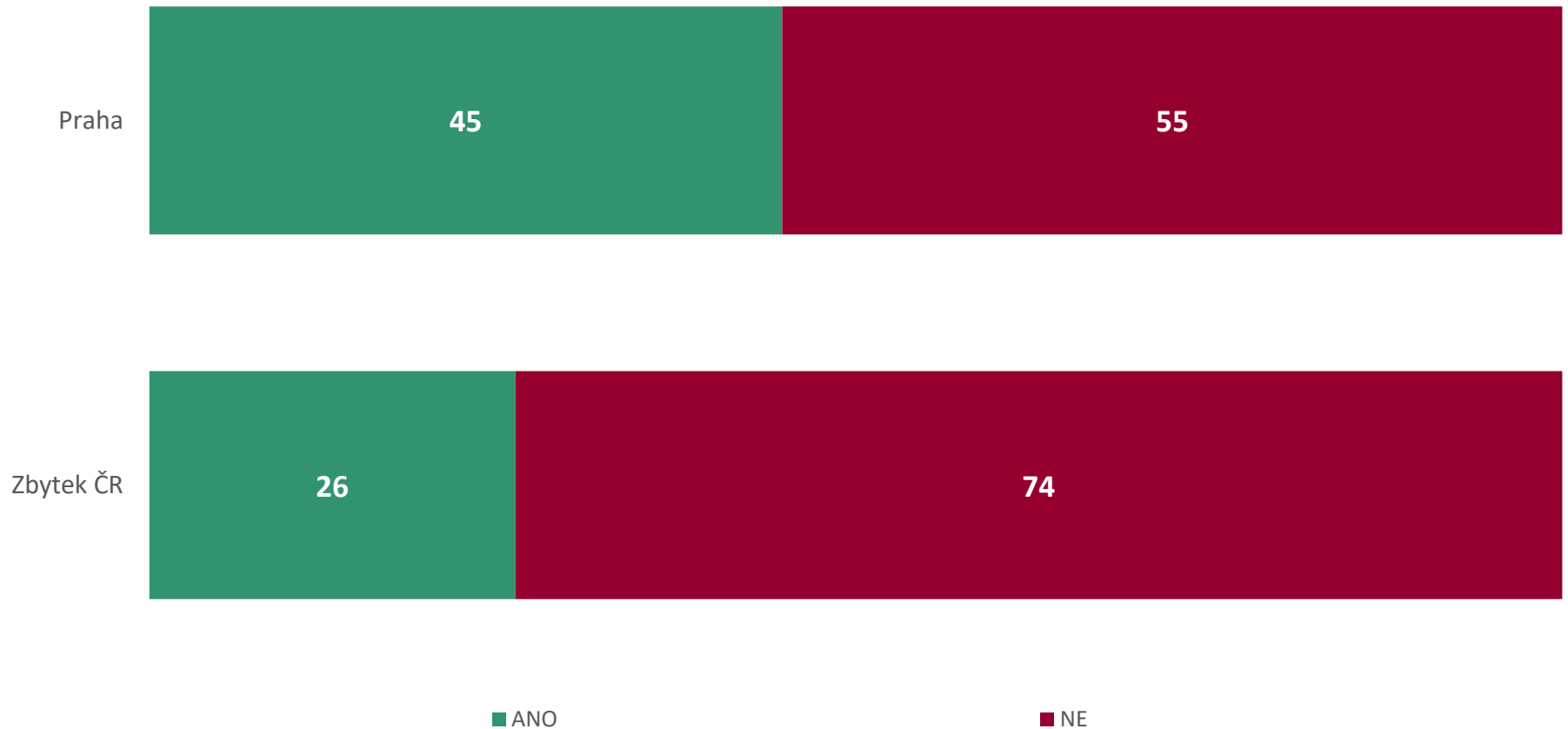
Co bylo impulzem k tomu, že se vyučující začali mediální výchově věnovat?

OT10. Co bylo hlavním impulzem, který vedl k tomu, že jste začal/a vyučovat témata mediální výchovy? Vyberte prosím 1 až 2 možnosti.

N = 218 respondentů (Praha = 29, Zbytek ČR = 189), v grafu jsou znázorněna % odpovědí

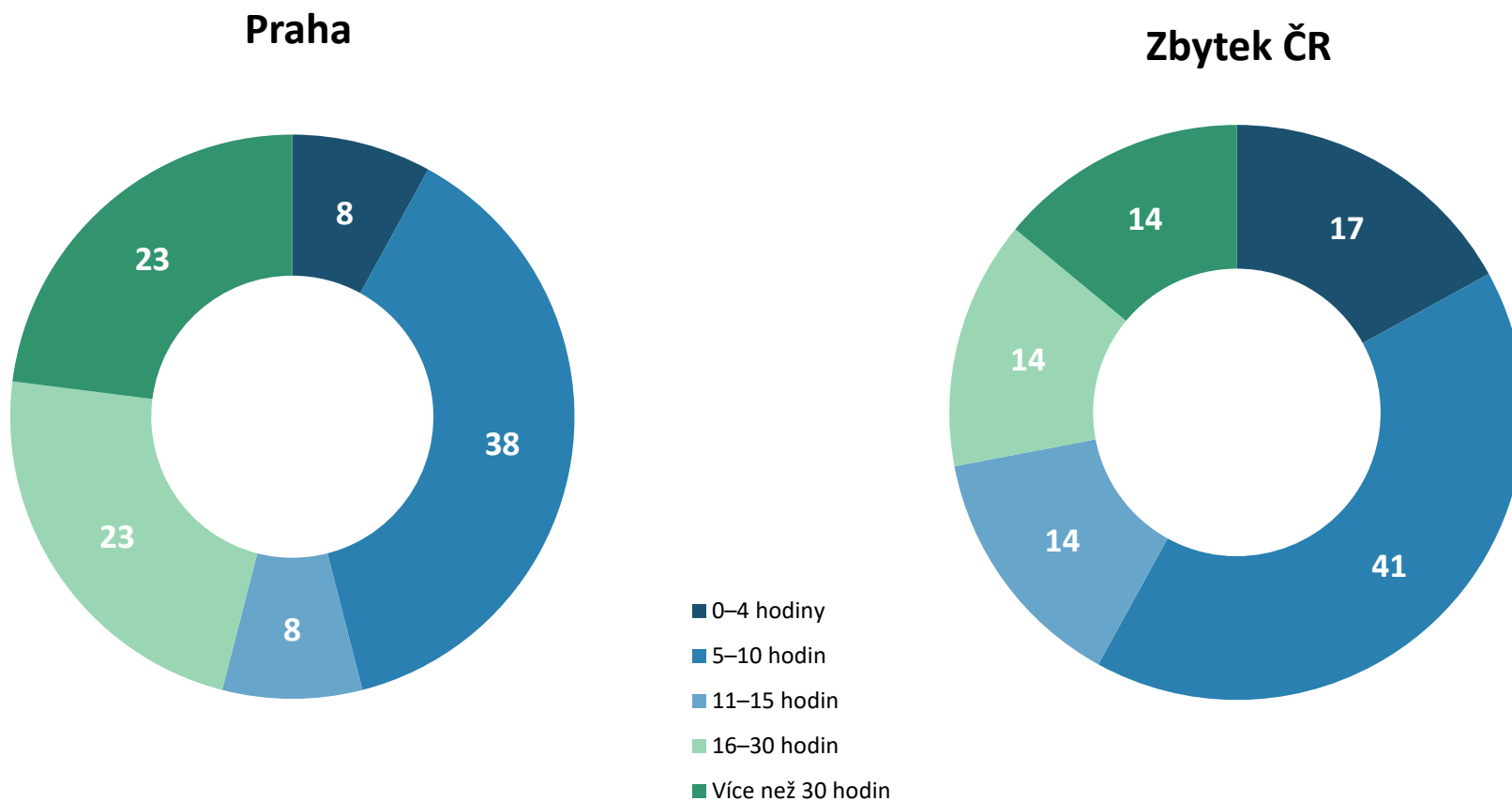
Absolvovali oslovení vyučující nějaký mediálně-vzdělávací kurz nebo seminář?

OT17. Zúčastnil/a jste se nějakého kurzu, semináře nebo školení, které se týkaly médií nebo mediálního vzdělávání?

N = 218 respondent (Praha = 29, Zbytek ČR = 189); v grafu jsou znázorněna % odpovědí

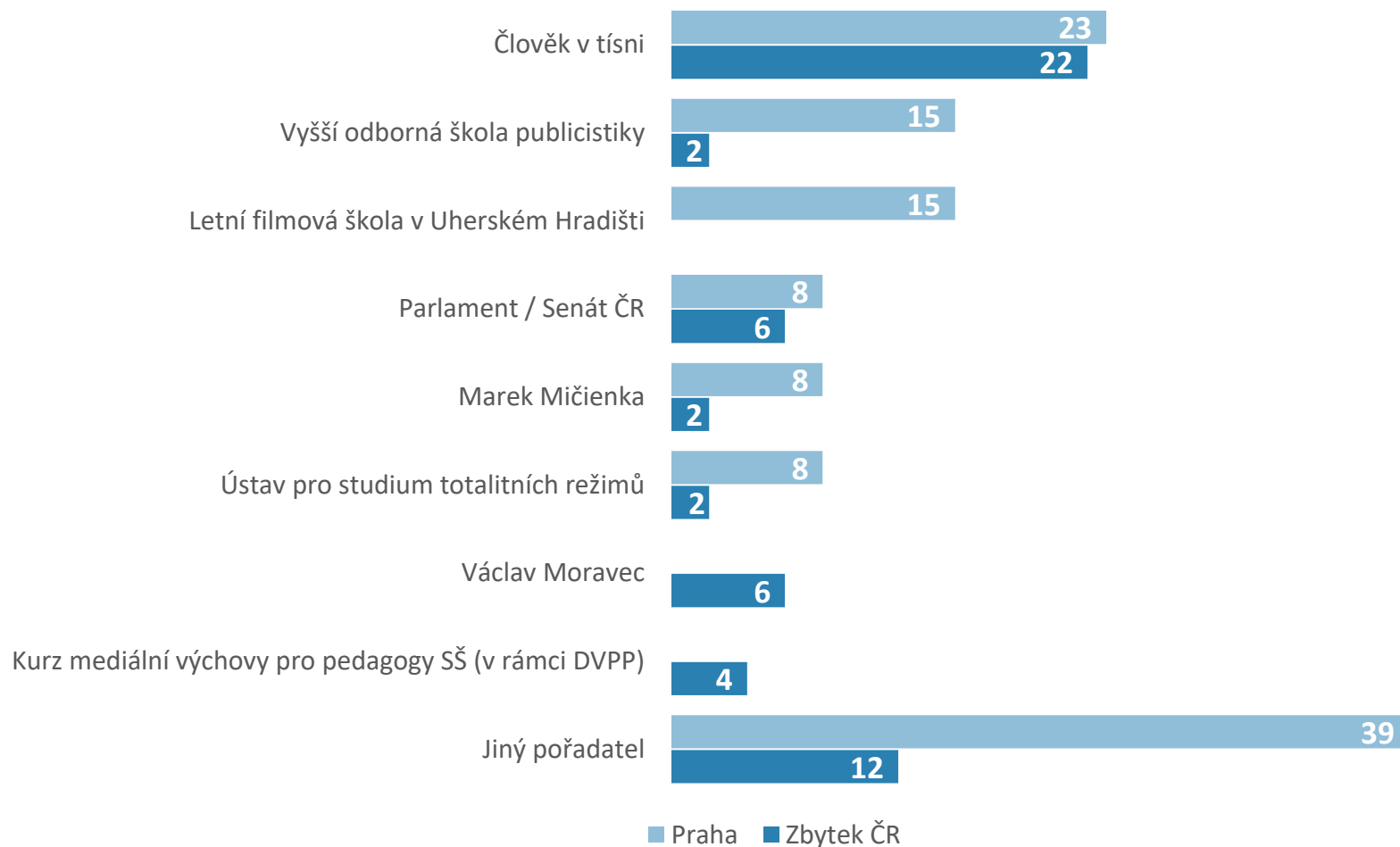
Jaký byl rozsah absolvovaných kurzů nebo školení?

OT18. V jakém rozsahu byl/y absolvovaný/é kurz/y nebo školení?

N = 62 respondentů (Praha = 13, Zbytek ČR = 49); jen vyučující, kteří absolvovali kurz o MV; v grafu jsou znázorněna % odpovědí; podíl zastoupení lze brát spíše jako orientační při porovnávání celků „Praha“ a „Zbytek ČR“

Pořadatel absolvovaných kurzů a školení

OT17. Uveďte, prosím, jakých kurzů, seminářů nebo školení jste se zúčastnil(a):

N = 62 respondentů (Praha = 13, Zbytek ČR = 49); jen vyučující, kteří absolvovali kurz o MV, v grafu jsou uvedena % odpovědí (respondenti mohli uvést více pořadatelů)

Jak vnímají nabídku a dostupnost kurzů k mediální výchově vyučující, kteří se žádného nezúčastnili?

O těchto kurzech mám málo informací.

Nevím, co od nich očekávat.

Na podobné kurzy je problematické se uvolnit z výuky.

Je těžké podobné kurzy najít, je jich málo.

Kurzy k mediální výchově jsou příliš drahé.

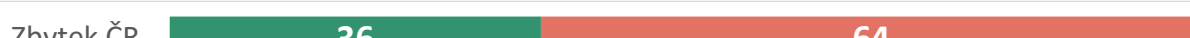
Kurzy, o kterých vím, nezohledňují moje potřeby.

Nepociťuji potřebu se takového kurzu účastnit.

Bojím se, že by takový kurz byl pro mě příliš složitý.

■ Souhlasím (určitě + spíše)

■ Nesouhlasím (určitě + spíše)

OT19. Jaký je Váš postoj k následujícím tvrzením o kurzech a školeních k mediální výchově?

N = 156 respondentů (Praha = 16, Zbytek ČR = 140), v grafu jsou znázorněna % odpovědí

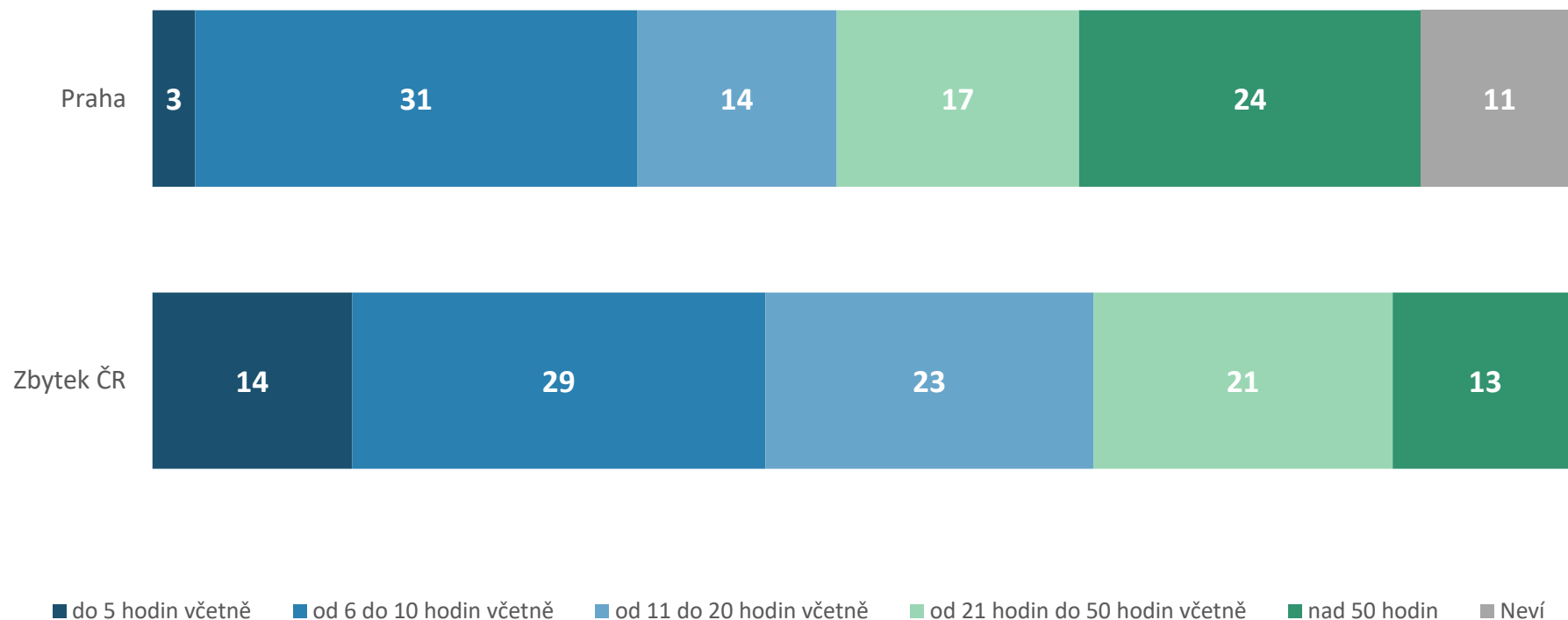
- Mimo samotný předmět věnující se výhradně mediální výchově je mediální gramotnost žáků rozvíjena nejčastěji vyučujícími **základů společenských věd**. Mediální výchovu zařazuje do náplně tohoto předmětu většina učitelů (93 % Praha, 99 % zbytek ČR). Dále je mediální výchova často vyučována v rámci **českého jazyka** (84 % v Praze, zbytek ČR 90 %) či **cizího jazyka** (33 % Praha, 62 % zbytek ČR) a **dějepis** (50 % Praha, 50 % zbytek ČR).
- Dvě pětiny (41 %) pražských učitelů se výuce mediální výchovy věnují zhruba 6 až 10 let, ve zbytku ČR má podobně dlouhou zkušenost s její výukou více jak čtvrtina (27 %). **Vyučující mimo Prahu udávají častěji delší praxi než 11 let oproti jejich pražským kolegům** (déle než 11 let vyučuje mediální výchovu: 17 % Praha, 32 % zbytek ČR).
- Vyučující začali s výukou mediální výchovy nejčastěji ve snaze **rozvíjet mediální gramotnost žáků** (62 % Praha, 46 % zbytek ČR). 33 % mimopražských vyučujících uvedlo jako důvod **zahrnutí mediální výchovy do Školních vzdělávacích programů**. U pedagogů z Prahy byl z necelé třetiny (31 %) důvodem **osobní zájem** nebo **zájem žáků o mediální témata**.

- **Celkem 29 % vyučujících** mediální výchovy **absolvovalo** mediálně-vzdělávací školení. Více se vzdělávají vyučující z Prahy (45 %), z mimopražských pedagogů absolvovala kurz přibližně čtvrtina (26 %). Přičemž většina školení nebo kurzů, které učitelé navštívili, probíhala v rozsahu do 15 hodin.
- Vyučující, kteří se nějakého školení zúčastnili, uváděli nejčastěji jako pořadatele školení společnost **Člověk v tísni** (14 z 60 respondentů), 4 vyučující navštívili přednášky pořádané **Parlamentem nebo Senátem ČR**, další 4 kurzy **Vyšší odborné školy publicistiky**.
- **Proč se téměř ¾ vyučujících žádného kurzu nezúčastnily?** Nejvíce je odrazuje fakt, že **nevědí, co od školení očekávat** (75 % Praha, 76 % zbytek ČR), 63 % pražských pedagogů vidí jako **problém uvolnit se na podobné kurzy z výuky** (stejný problém má 50 % učitelů mimo Prahu). Mimopražští pedagogové označují jako významnou **překážku nedostatečnou nabídku kurzů** (64 %) a jejich **cenovou dostupnost** (drahé jsou pro 53 %). Poměrně významná část vyučujících (25 % Praha, 36 % zbytek ČR) **necítí potřebu se mediálně vzdělávat**.

Jak probíhají na školách hodiny mediální výchovy?

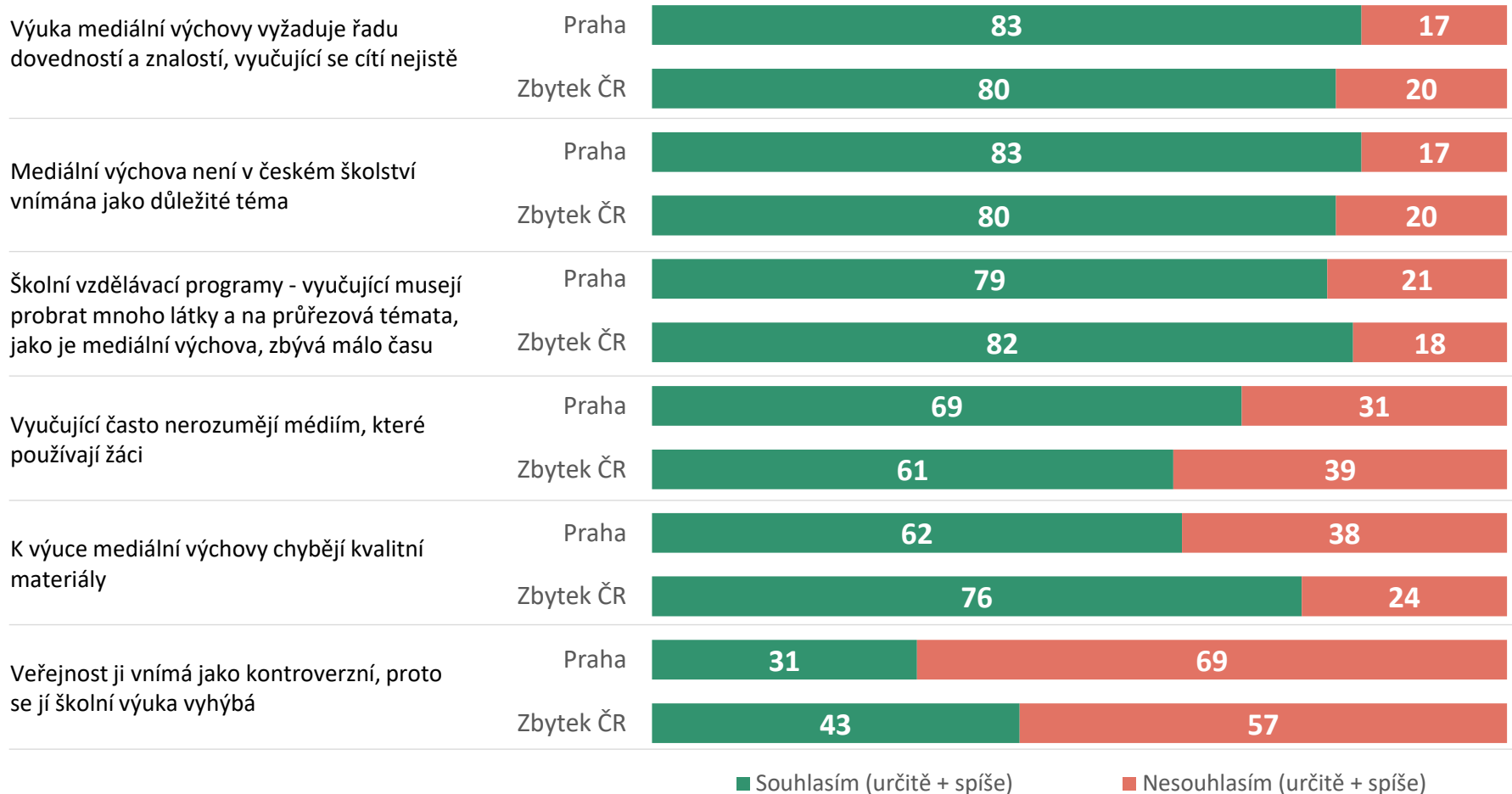
Kolik hodin během školního roku vyučující stráví výukou mediální výchovy?

OT12. Odhadněte prosím, kolik hodin se během celého školního roku věnujete výuce mediální výchovy. Nezapomeňte započítat výuku ve všech předmětech a ve všech ročnících, ve kterých učíte.

N = 218 respondentů (Praha = 29, Zbytek ČR = 189); v grafu jsou znázorněna % odpovědí

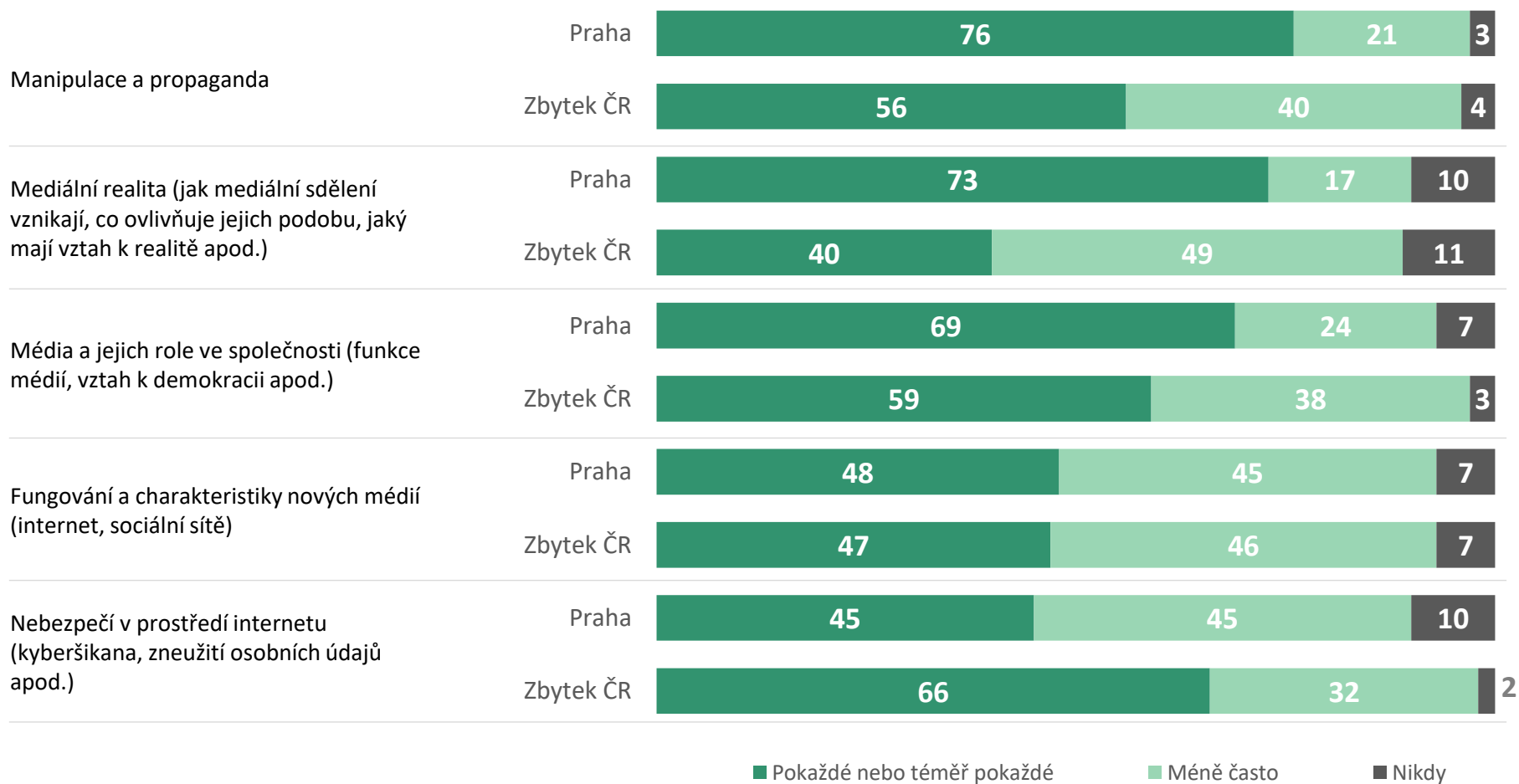
Proč je mediální výchově na školách věnováno poměrně málo pozornosti?

OT06. Z několika dosavadních výzkumů vyplývá, že je mediální výchově na školách věnováno poměrně málo pozornosti. Co je podle Vás příčinou tohoto stavu?

N = 218 respondentů (Praha = 29, Zbytek ČR = 189); v grafu jsou znázorněna % odpovědí

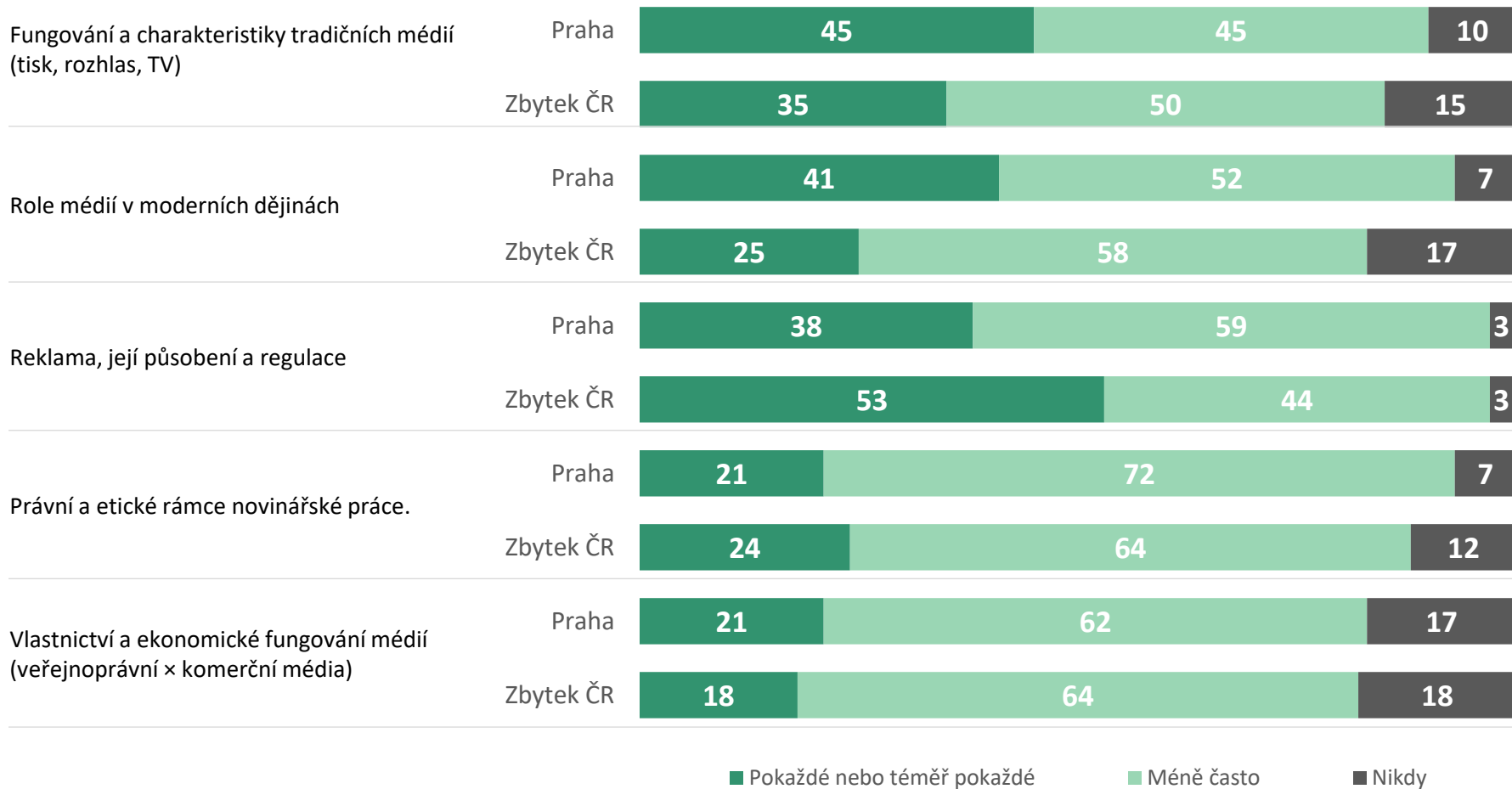
Na jaká témata mediální výchovy kladou vyučující důraz?

OT16. Jak často se při výuce mediální výchovy věnujete následujícím tématům (1. polovina témat)

N = 218 respondentů (Praha = 29, Zbytek ČR = 189); v grafu jsou znázorněna % odpovědí

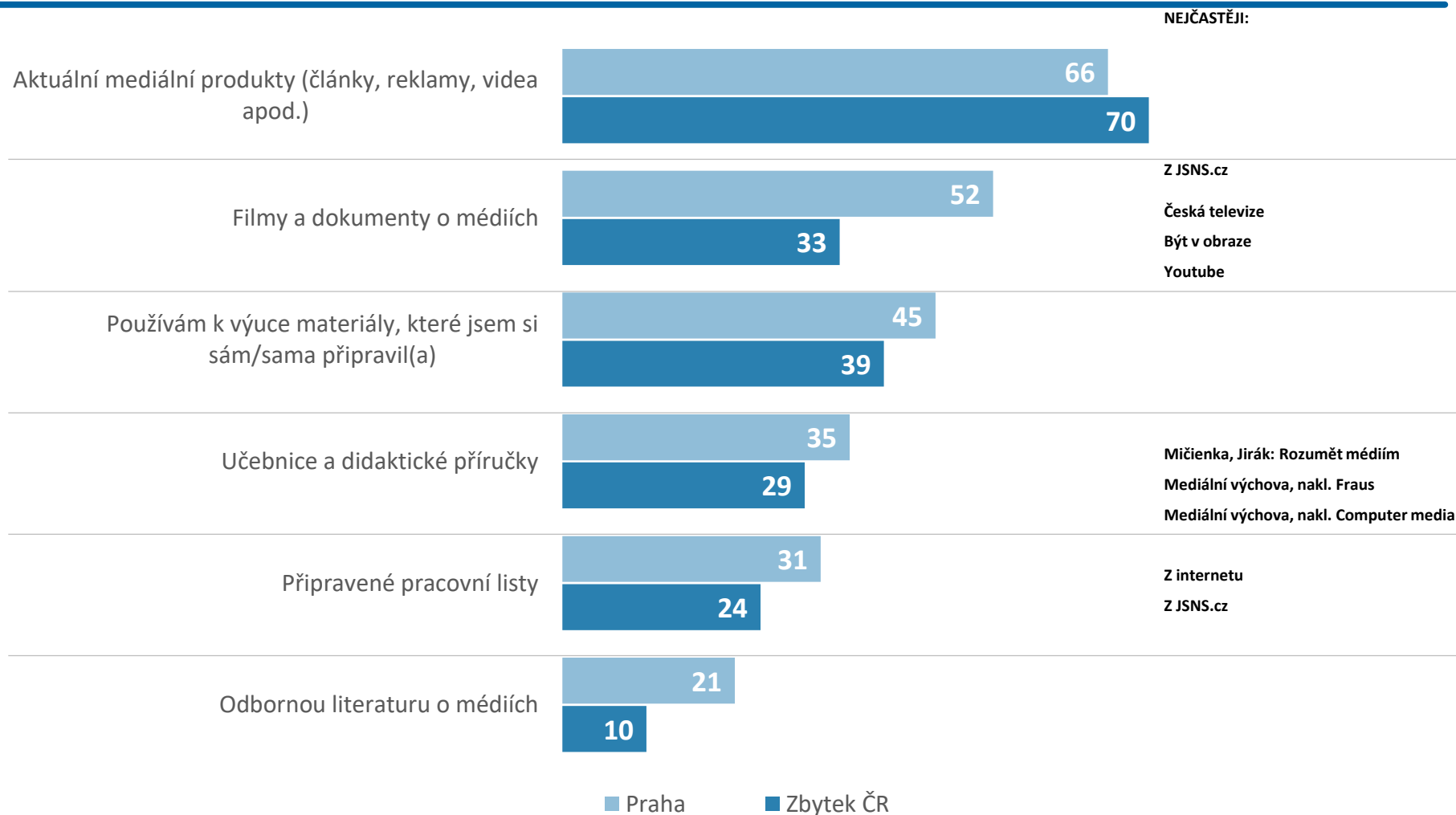
Na jaká témata mediální výchovy kladou vyučující důraz?

OT16. Jak často se při výuce mediální výchovy věnujete následujícím tématům (2. polovina témat)

N = 218 respondentů (Praha = 29, Zbytek ČR = 189); v grafu jsou znázorněna % odpovědí

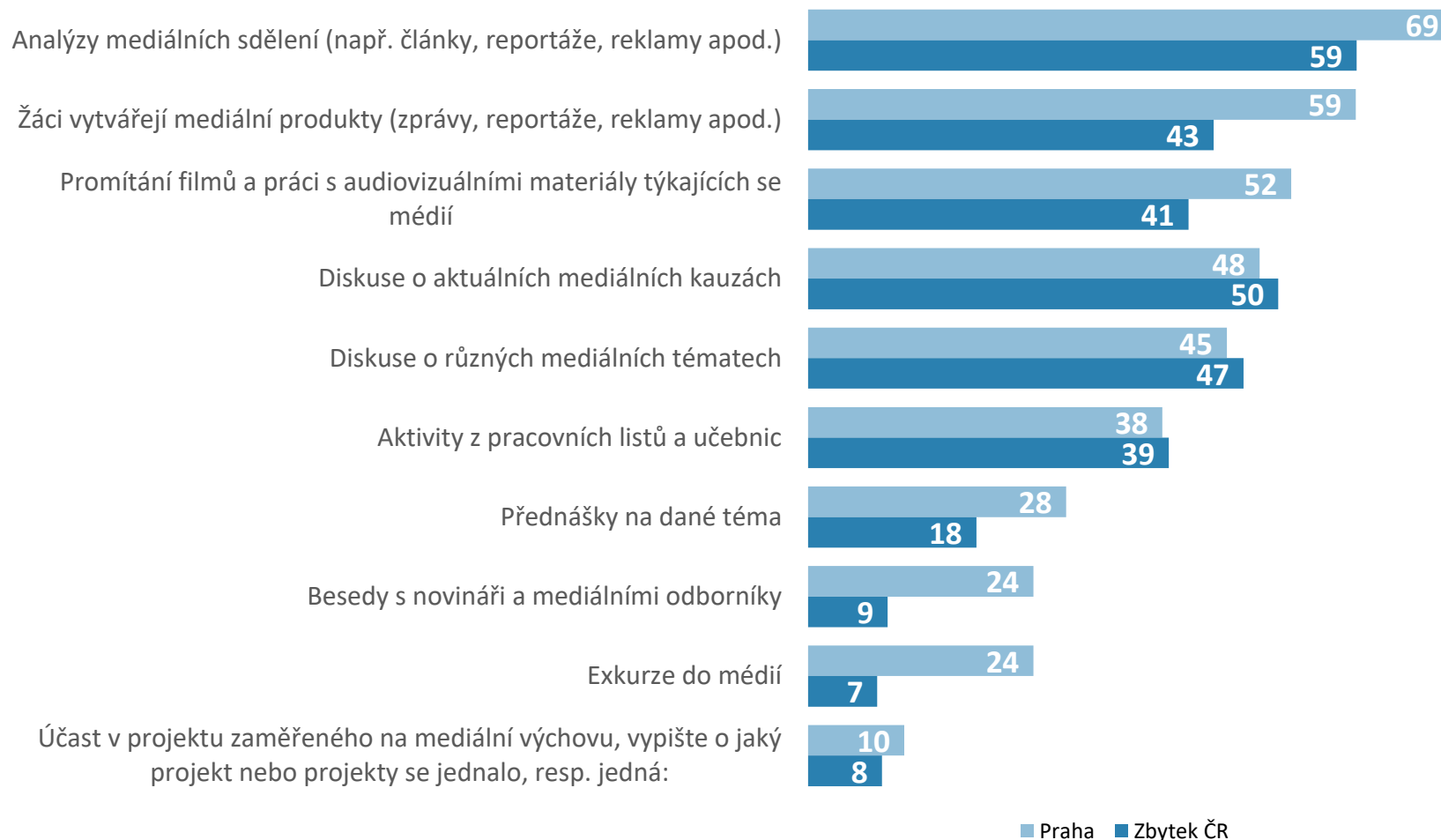
Materiály využívané při výuce mediální výchovy

OT13. Jaké materiály pro výuku mediální výchovy využíváte?

N = 218 respondentů (Praha = 29, Zbytek ČR = 189), v grafu jsou znázorněna % odpovědí

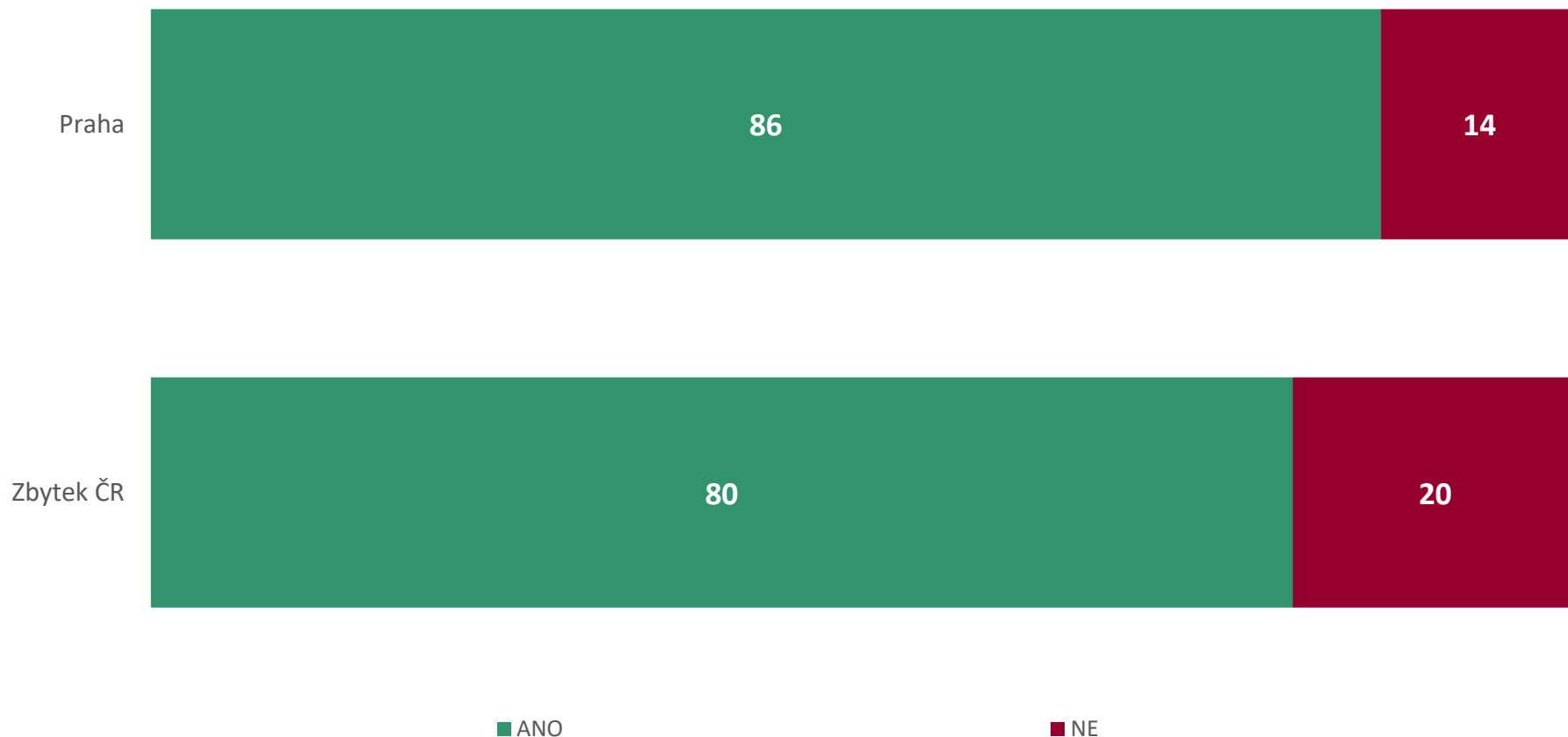
Jakými aktivitami vyučující rozvíjejí mediální gramotnost žáků?

OT14. Jaké typy aktivit využíváte k výuce mediální výchovy nejčastěji? Vyberte maximálně 5 možností.

N = 218 respondentů (Praha = 29, Zbytek ČR = 189); v grafu jsou znázorněna % odpovědí

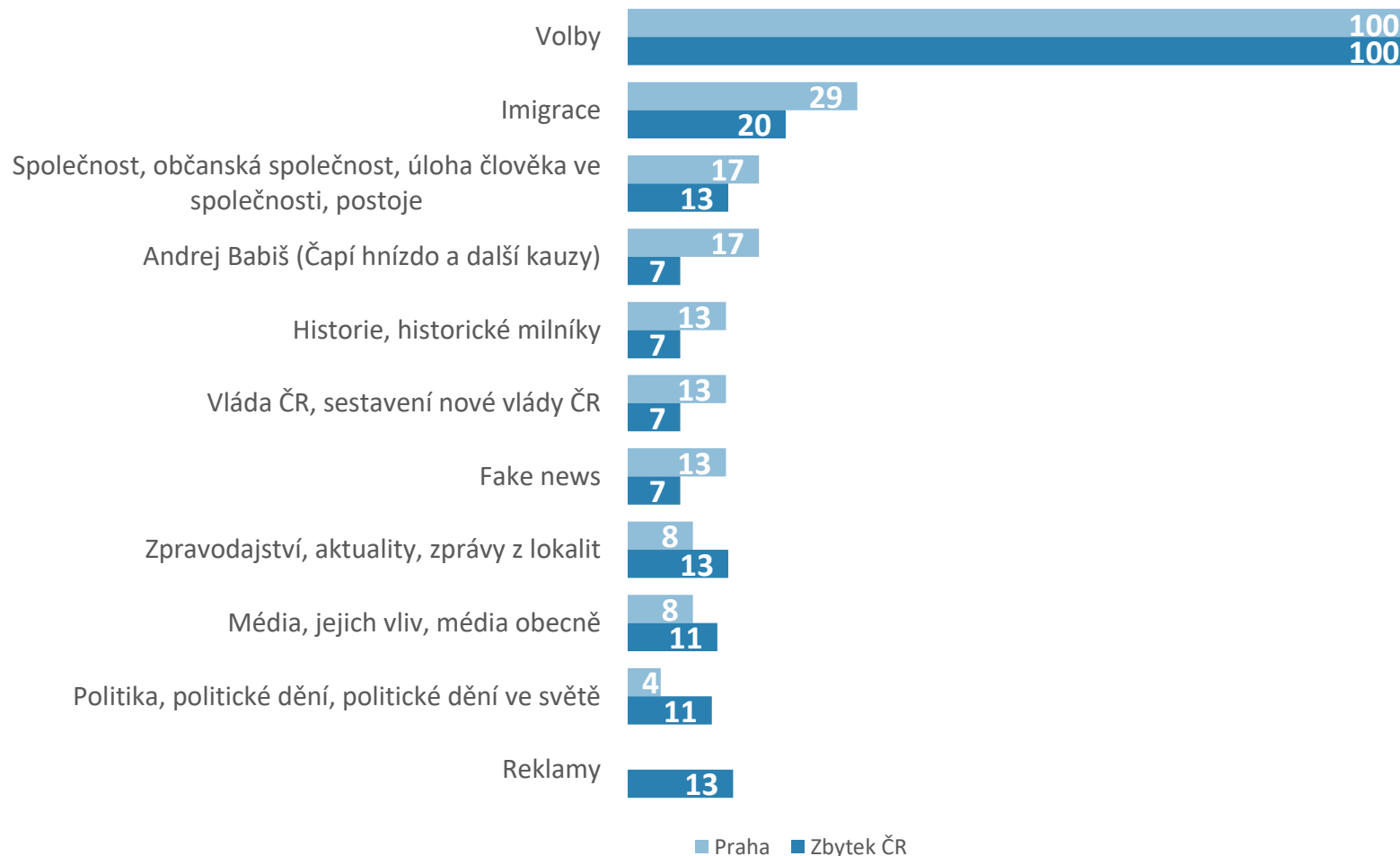
Věnují se vyučující ve výuce aktuálním společenským tématům a kauzám?

OT15. Věnujete se v mediální výchově aktuálním společenským tématům a kauzám? Uvedte, prosím, 3 témata, kterým jste se s žáky v poslední době věnovali:

N = 218 respondent (Praha = 29, Zbytek ČR = 189); v grafu jsou znázorněna % odpovědí

Jakým aktuálním společenským tématům a kauzám jste se s žáky v poslední době věnovali?

OT15. Věnujete se v mediální výchově aktuálním společenským tématům a kauzám? Uveďte, prosím, 3 témata, kterým jste se s žáky v poslední době věnovali:

N = 173 respondentů (Praha = 24, Zbytek ČR = 149); v grafu jsou znázorněna % odpovědí

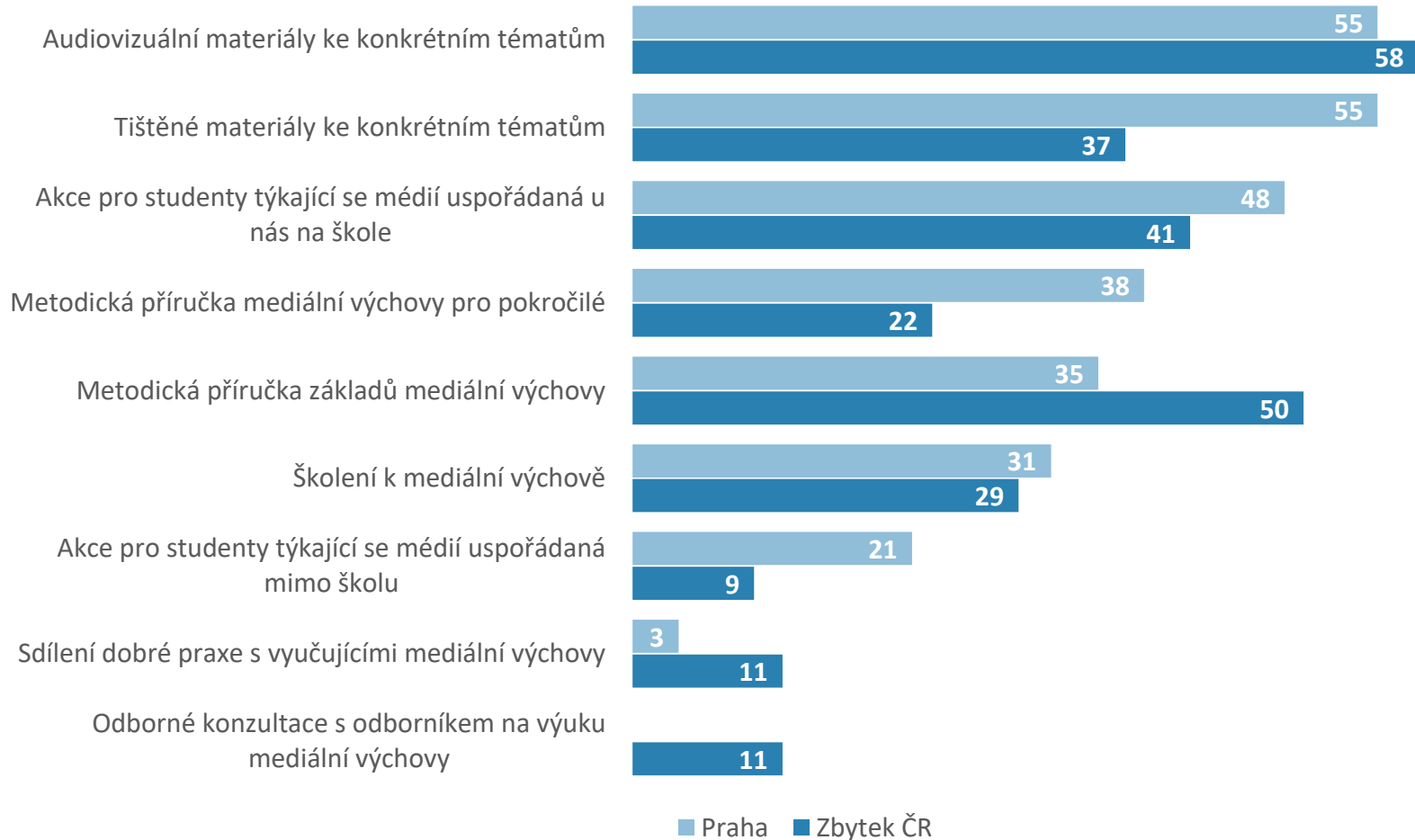
- **Celkem 42 %** z oslovených vyučujících **věnuje mediálním tématům za celý školní rok ve všech svých třídách a předmětech do 10 hodin**. 48 % pedagogů z Prahy věnuje tématům **do 20 hodin**, mimo Prahu věnuje stejný čas tématům 66 % pedagogů. Zhruba 1/4 (24 %) vyučujících z Prahy uvedla, že odučí ročně **více než 50 hodin** mediální výchovy, zatímco mimo Prahu odučí více než 50 hodin jen 13 % pedagogů.
- **Proč není mediální výchově věnováno více pozornosti?** Na těchto hlavních důvodech se shodují respondenti bez ohledu na místo, kde výuka probíhá (zastoupení odpovědí se mezi pedagogy z Prahy a mimo Prahu liší maximálně o 3 p. b.). Jako nejvýznamnější překážky v tom věnovat se mediální výchově více jsou označovány především **nejistota znalostmi a dovednostmi** v oblasti mediální výchovy, obecný postoj k mediální výchově v českém školství jako k **méně důležitému tématu** a vysoké zatížení z hlediska objemu probrané látky, kdy **na průřezová témata zbývá málo času**.
- **Nejčastěji probíranými tématy** v hodinách mediální výchovy jsou: **manipulace a propaganda a role médií ve společnosti**. V Praze je kladen větší důraz na téma **mediální realita** (72 % Praha ku 40 % jinde v ČR). Mimo Prahu je častějším tématem **nebezpečí v prostředí internetu**. Nejméně zastoupenými tématy jsou obecně vlastnictví a ekonomické fungování médií a právní a etické rámce novinářské práce.

- Vyučující při výuce mediální výchovy nejčastěji pracují s **aktuálními mediálními sděleními**, jako jsou články, videa, apod. (s těmito materiály pracuje 70 % vyučujících). Přibližně 1/2 vyučujících z Prahy (52 %) používá **filmy a dokumenty** (mimo Prahu je využívá 33 %). **Učebnice, připravené pracovní listy a ostatní materiály** používají častěji vyučující v Praze.
- Z aktivit k rozvíjení mediální gramotnosti žáků je nejpopulárnější **analýza mediálních sdělení** (do hodin tuto aktivitu zařazuje 69 % pražských pedagogů a 59 % pedagogů z jiných míst v ČR).
- Méně než desetina pedagogů působících mimo Prahu pořádá **exkurze do médií** (7 % ku 24 % z Prahy) a účastní se **besed s novináři a mediálními odborníky** (9 % ku 24 % v Praze). To může být mimo jiné způsobeno i vyšší koncentrací médií a jejich centrál přímo v Praze, mohou být tedy více dostupná pro školy přímo z hlavního města než mimo něj.
- Aktuálním společenským tématům a kauzám se ve výuce věnuje alespoň někdy **86 % vyučujících z Prahy a 80 % vyučujících mimo ni**. Nejčastěji uváděnými tématy v době sběru dotazníků byly **volby (100 % zastoupení v obou skupinách), imigrace, úloha člověka ve společnosti a Andrej Babiš a události a kauzy s ním spojené**. Mimo Prahu byly častým tématem mimo jiné i **reklamy**.

Jakou podporu k mediální výchově by vyučující uvítali?

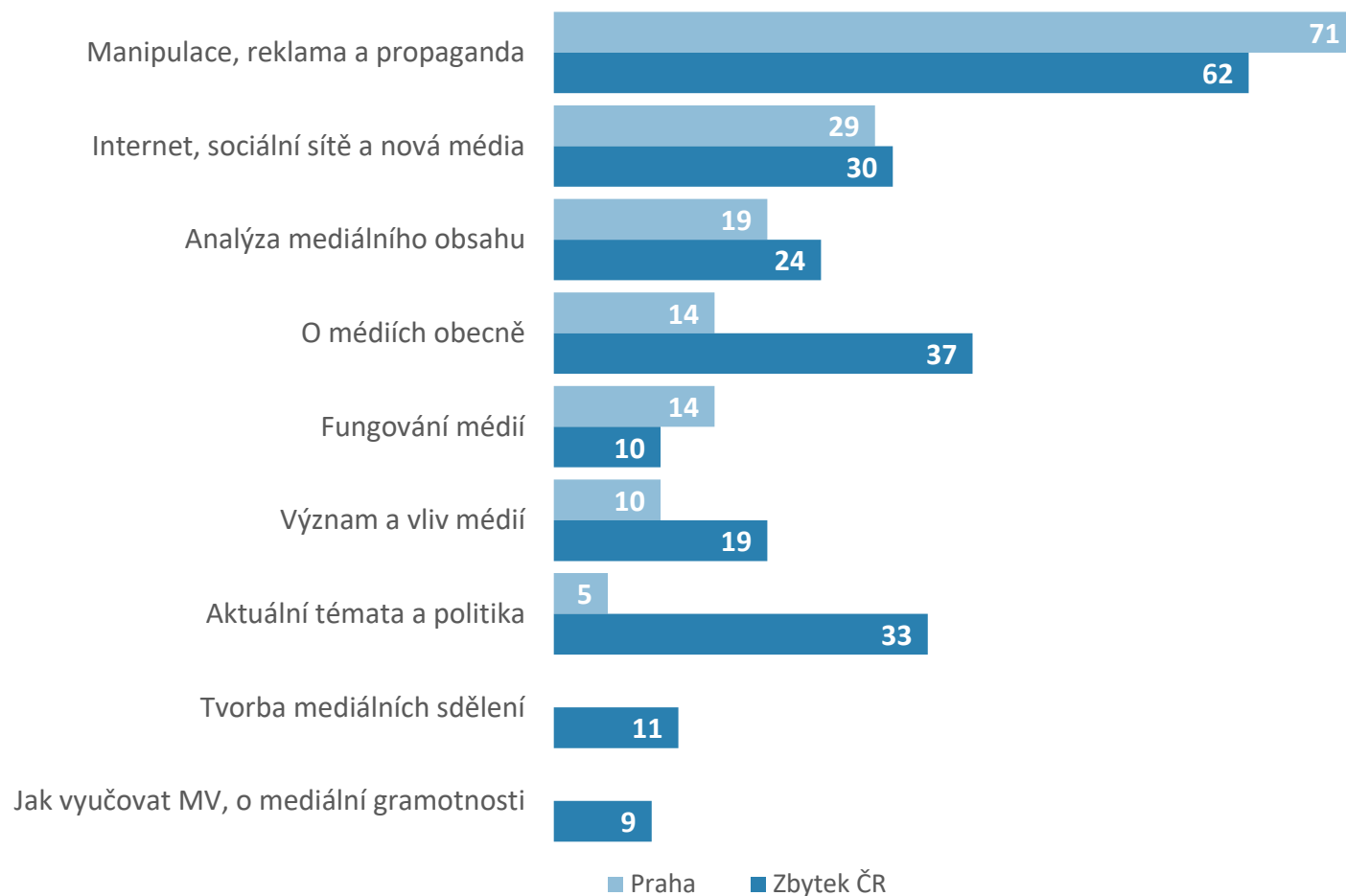
Preferovaná forma podpory k mediální výchově

OT20. O jakou podporu v mediální výchově byste měl/a zájem? Vyberte maximálně 3 možnosti, o které byste měl/a největší zájem:

N = 218 respondentů (Praha = 29, Zbytek ČR = 189); v grafu jsou znázorněna % odpovědí

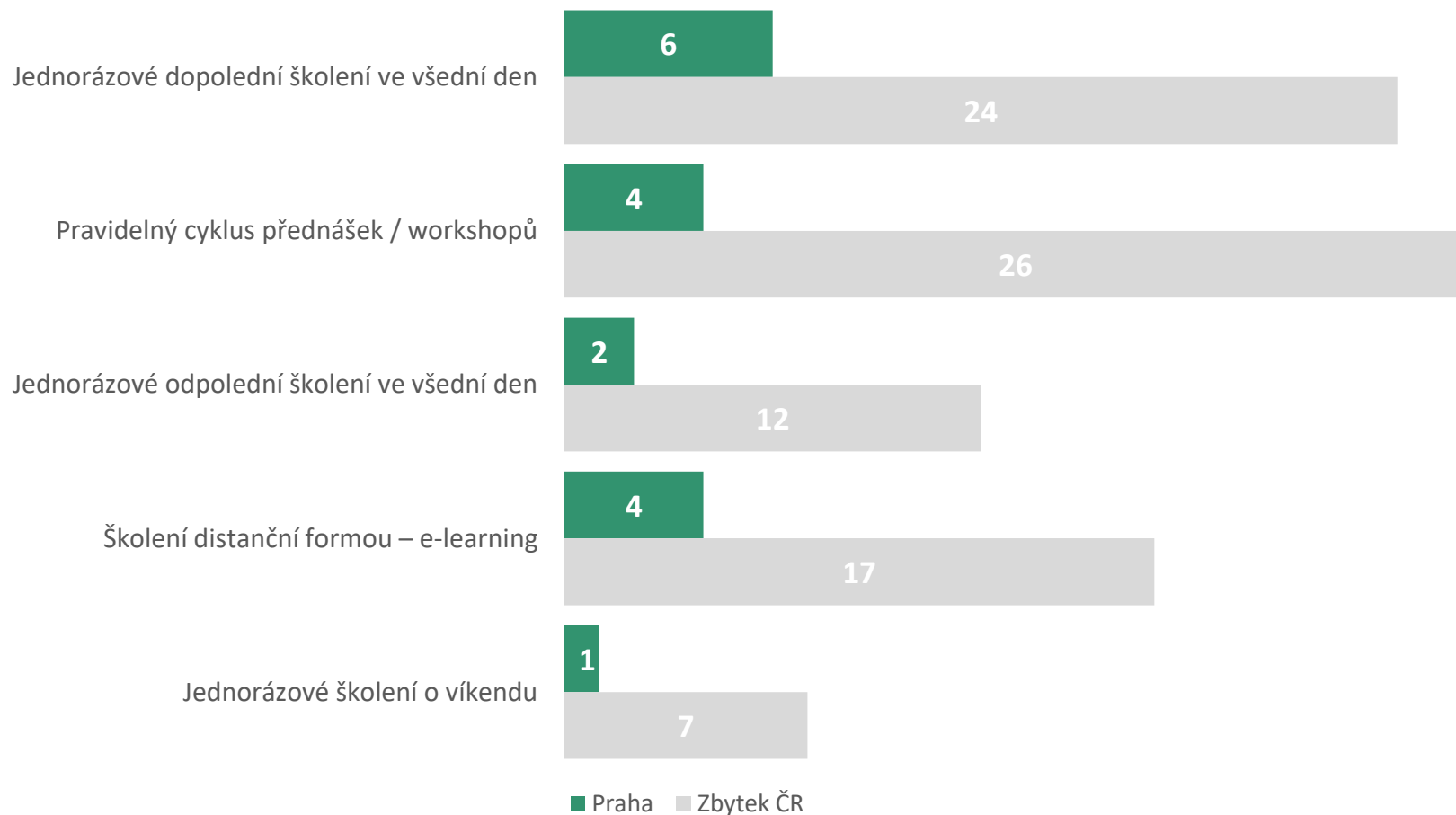
K jakým tématům by vyučující uvítali nové materiály?

OT21. Jakými tématy by se tištěné a audiovizuální materiály měly zabývat?

N = 147 respondentů (Praha = 21, zbytek ČR = 126; mající zájmem o tištěné nebo audiovizuální materiály); v grafu je znázorněno % odpovědí (téma uvedlo min. 7 % všech respondentů)

Jakou formu školení by vyučující uvítali?

OT22. Kdy a v jakém rozsahu by školení mělo být?

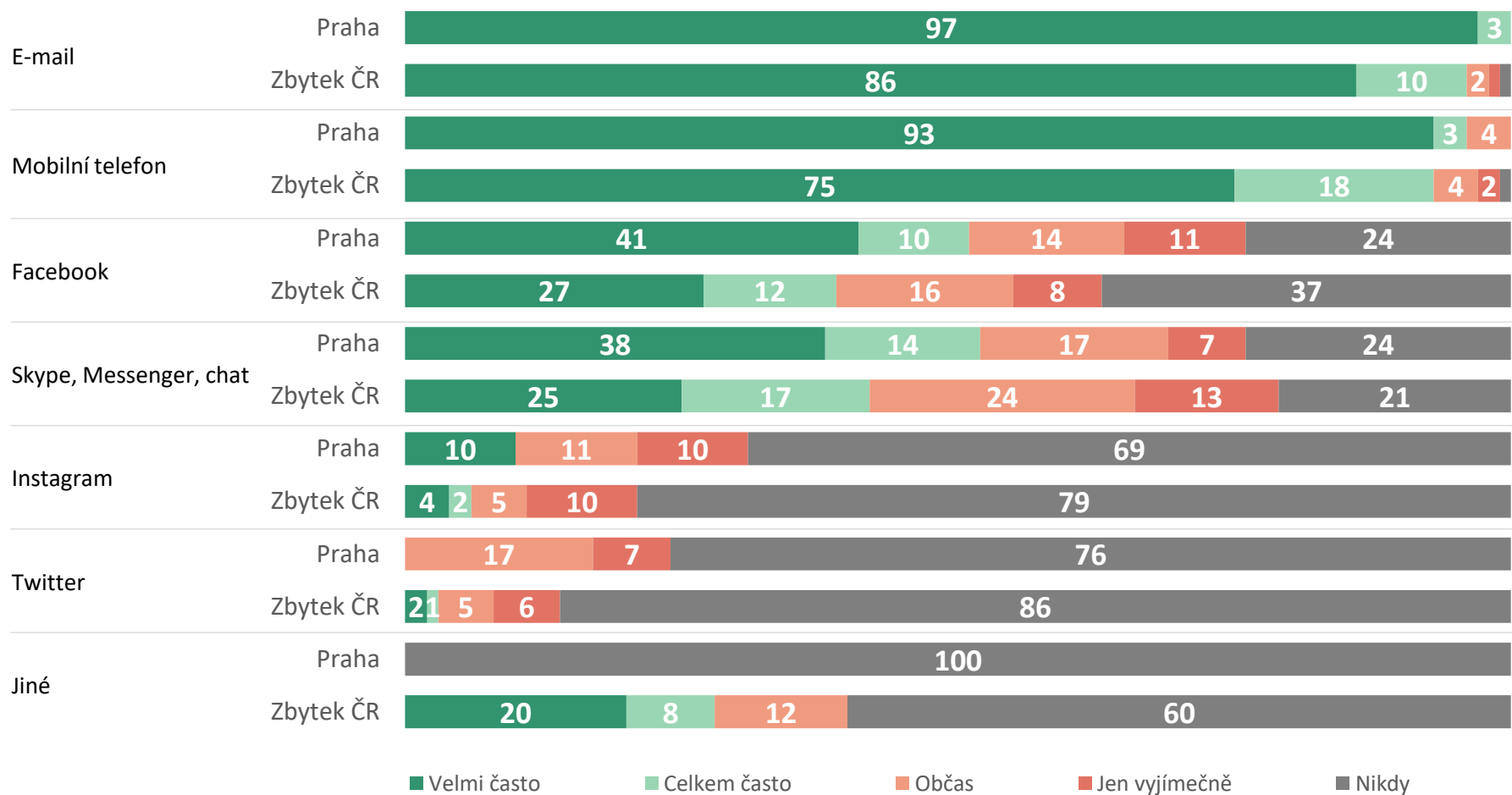
N = 63 respondentů (Praha = 9 respondentů, mimo Prahu = 54 respondentů); v grafu je znázorněn počet odpovědí, každý respondent mohl zvolit až 3 možnosti

- Nejvíce preferovanou formou podpory k mediální výchově jsou **audiovizuální materiály** (55 % Praha, 58 % zbytek ČR). Pedagogové v Praze by ve stejné míře uvítali **tištěné materiály** (55 %), učitelé z jiných míst ČR by ocenili **metodickou příručku základů mediální výchovy** (50 %). Poměrně vysoký zájem projevují také o **akce pro studenty na školách** (v obou případech více než 40 %).
- Nové materiály spojené s mediální výchovou by se měly zaměřovat především na **manipulaci, reklamu a propagandu** (71 % Praha, 62 % zbytek ČR). Poměrně vysoký zájem projevují i o materiály k **novým médiím – internetu a sociálním sítím a médiím obecně**. Vyučující mimo Prahu by ve velké míře ocenili **materiály k aktuálním tématům a politice** (33 %).
- Jako vhodnou formu školení označují respondenti shodně **jednorázové dopolední školení ve všední den nebo pravidelný cyklus přednášek nebo workshopů** (přičemž tuto variantu o něco více preferují mimopražští učitelé).

Vztah vyučujících mediální výchovy k médiím
a jejich informační zdroje

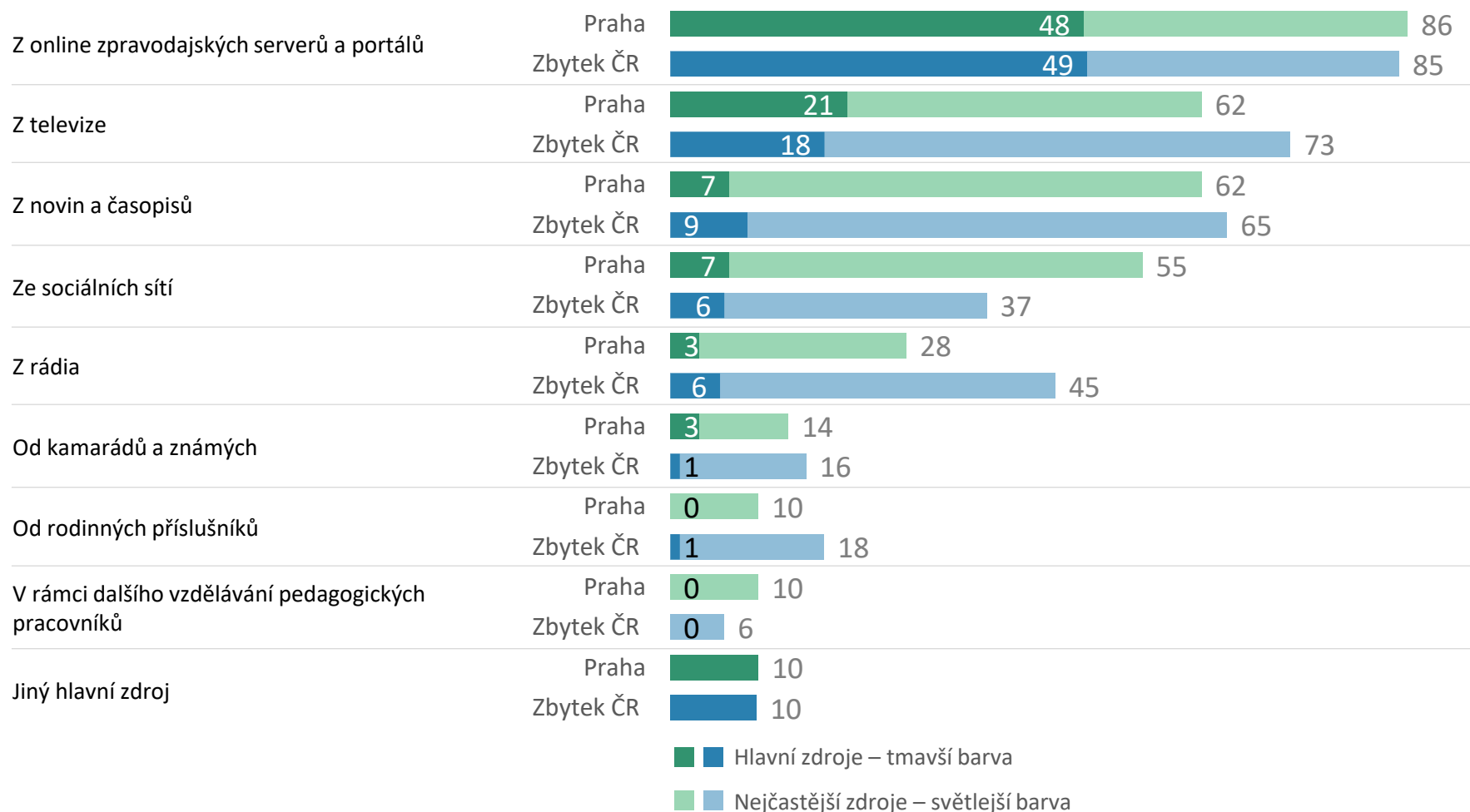
Jaká média používají vyučující v rámci elektronické komunikace?

M01. V rámci běžné denní elektronické komunikace využívám...

N = 218 respondentů (Praha = 29, Zbytek ČR = 189); v grafu jsou znázorněna % odpovědí

Kde vyučující a žáci čerpají informace o aktuálních a společenských tématech?

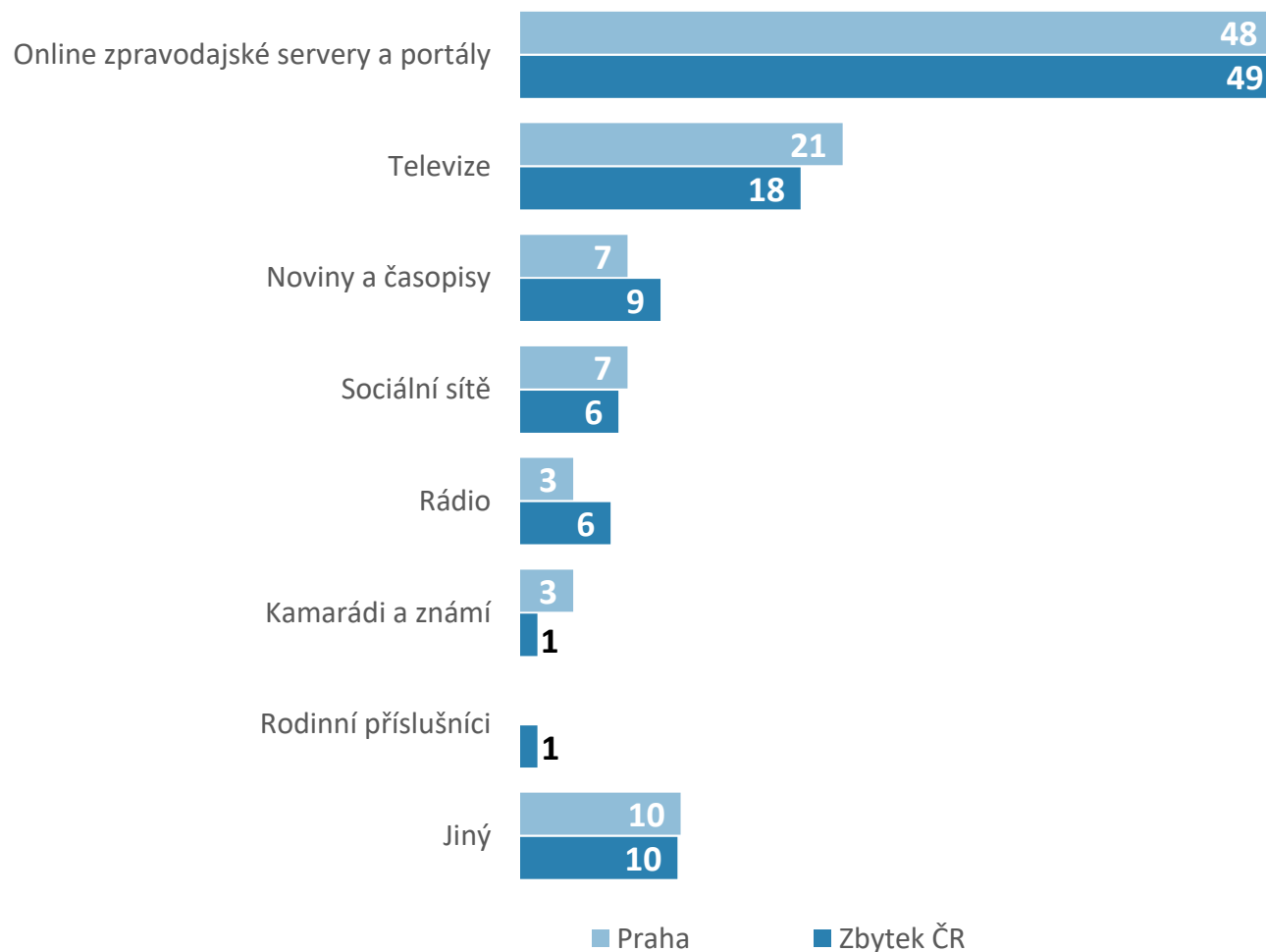

M02. O aktuálních společenských a politických tématech, která mě zajímají, se nejčastěji dozvídám...

M03. Který zdroj z předchozí otázky je Vaším nejčastějším zdrojem informací?

N = 218 respondentů (Praha = 29, Zbytek ČR = 189); v grafu jsou znázorněna % odpovědí

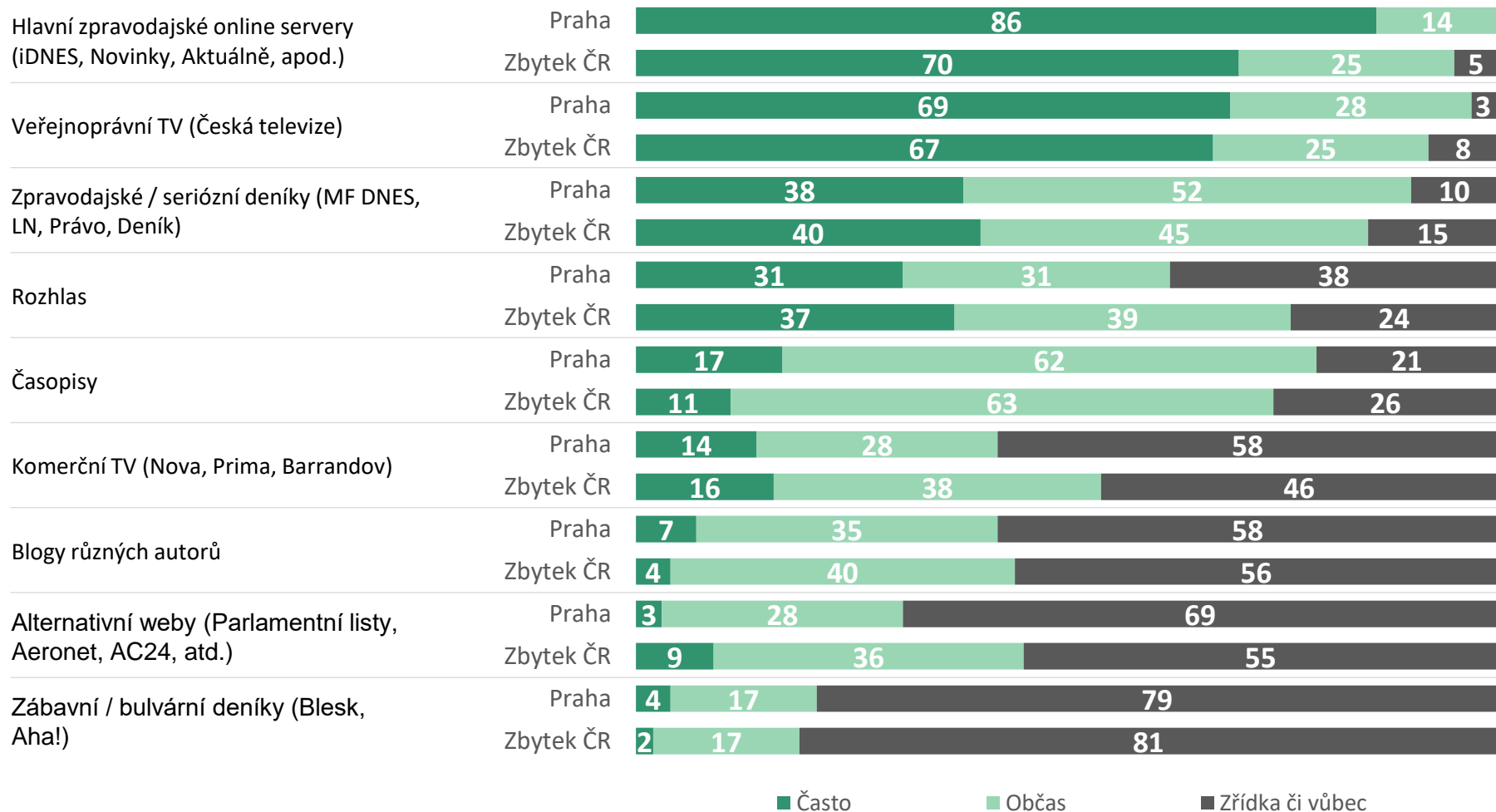
Nejčastější zdroj informací o aktuálních společenských a politických tématech

M03. Který zdroj z předchozí otázky je Vaším nejčastějším zdrojem informací?

N = 218 respondentů (Praha = 29, Zbytek ČR = 189), v grafu jsou znázorněna % odpovědí

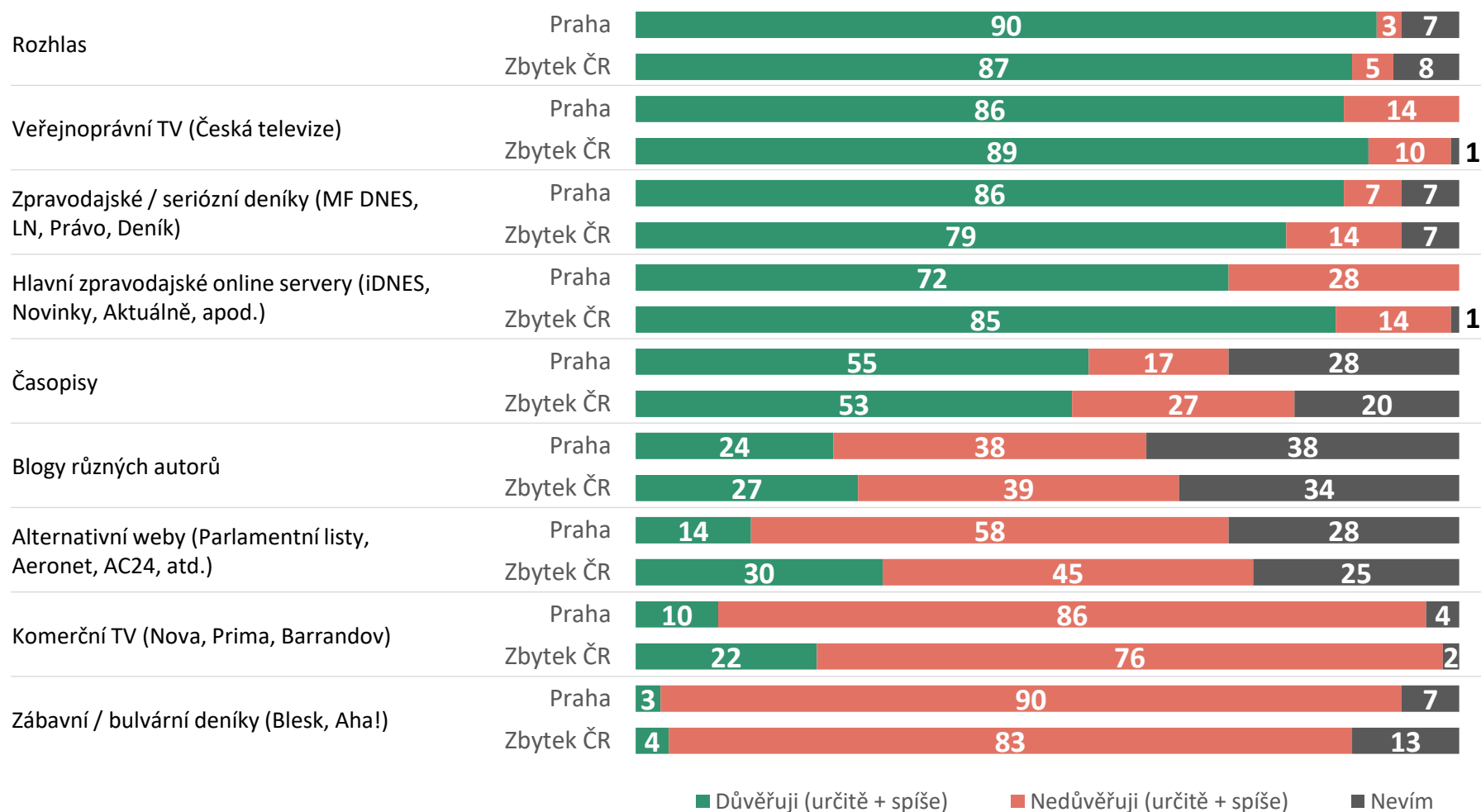
Jak často vyučující sledují zpravodajství z ČR a ze světa?

M04. Jak často sledujete zpravodajství a publicistiku z ČR či ze světa v následujících typech médií?

N = 218 respondentů (Praha = 29, Zbytek ČR = 189); v grafu jsou znázorněna % odpovědí

Jakým médiím vyučující důvěřují?

M05. Nakolik důvěřujete informacím ve zpravodajství a publicistice v následujících typech médií?

N = 218 respondentů (Praha = 29, Zbytek ČR = 189); v grafu jsou znázorněna % odpovědí

- V běžné denní elektronické komunikaci vyučující používají **e-mail a mobilní telefon**. Facebook volí ke komunikaci často dvě pětina (41 %) vyučujících v Praze a čtvrtina (28 %) vyučujících mimo Prahu. Nejméně ke komunikaci využívají Instagram a Twitter.
- **Hlavním zdrojem informací o společenských a politických tématech** jsou pro polovinu (48 % Praha, 49 % zbytek ČR) vyučujících **online zpravodajské servery a portály**. Zhruba pětina označuje jako svůj hlavní zdroj televizi (21 % Praha, 18 % zbytek ČR). Minimálně učitelé ze všech lokalit čerpají informace z novin, časopisů, rádia či sociálních sítí.
- Za **nejdůvěryhodnější média považují** vyučující **Českou televizi a Český rozhlas** (více jak 85 % pedagogů z Prahy i mimo ni). Vysokou míru důvěry vyjadřují i **hlavnímu internetovému zpravodajství a seriózním tištěným deníkům**.
- **Učitelé z Prahy významně méně důvěřují alternativním webům** než pedagogové ze zbytku ČR (14 % ku 30 %) a **komerčním televizím** (10 % ku 22 %).

JSNS.CZ

Plné znění dotazníku

TYP. Na jakém typu školy působíte? Pokud se skládá z více druhů, zaškrtněte prosím všechny. (Možno více odpovědí)

- Gymnázium
- Střední odborná škola
- Střední odborné učiliště

KRAJ. Kraj, ve kterém sídlí Vaše škola

- Praha
- Středočeský
- Jihočeský
- Plzeňský
- Karlovarský
- Ústecký
- Liberecký
- Královehradecký
- Pardubický
- kraj Vysočina
- Jihomoravský
- Olomoucký
- Zlínský
- Moravskoslezský

VELIKOST . Velikost města/obce, ve kterém Vaše škola sídlí

- Do 5.000 obyvatel
- 5.001 – 20.000 obyvatel
- 20.001 – 50.000 obyvatel
- 50.001 – 100.000 obyvatel
- nad 100.001 obyvatel

OT01. Jaké předměty nebo semináře vyučujete?

- a) Český jazyk
- b) Dějepis
- c) Mediální výchova (samostatný předmět / seminář)
- d) Občanská výchova / Základy společenských věd
- e) Cizí jazyk
- f) Zeměpis
- g) Biologie
- h) Tělesná výchova
- i) Estetická výchova
- j) Chemie
- k) Fyzika
- l) Matematika
- m) Jiné – Vypište

OT02. Jaká je celková délka Vaší pedagogické praxe?

- a) méně než 2 roky
- b) 2 roky – 5 let
- c) 6 let – 10 let
- d) 11 let – 15 let
- e) více než 15 let

OT03. Co považujete za cíl/cíle mediální výchovy? Co by měla žáky naučit?

Vypište:.....

OT04. Obecně považujete výuku mediální výchovy za:

1	2	3	4	5
Velmi důležitou				Zcela nedůležitou

FILTR: pokud v OT04 odpověděl 1,2,3,4. Pokud OT02=5 jde na OT06

OT05. Jaká 3 témata z mediální výchovy považujete za nejdůležitější?

- 1. téma:.....
- 2. téma:.....
- 3. téma:.....

OT06. Z několika dosavadních výzkumů vyplývá, že je mediální výchově na školách věnováno poměrně málo pozornosti. Co je podle Vás příčinou tohoto stavu?

- a) Školní vzdělávací programy – vyučující musejí probrat mnoho látky a na průřezová témata, jako je mediální výchova, zbývá málo času.
- b) Výuka mediální výchovy vyžaduje řadu dovedností a znalostí, mnozí vyučující se v tomto tématu cítí nejistě.
- c) Mediální výchova není v českém školství vnímána jako důležité téma.
- d) K výuce mediální výchovy chybějí kvalitní materiály.
- e) Výuka mediální výchovy je vnímána částí společnosti jako kontroverzní, proto se jí školní výuka vyhýbá.
- f) Vyučující často nerozumějí médiím, která používají žáci.
- g) Jiné – Vypište

- Určitě souhlasím
- Spíše souhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Vůbec nesouhlasím

OT07. Jak by podle Vás měla být mediální výchova vyučována především?

- a) Povinně jako průřezové téma (ve více předmětech)
- b) Povinně jako samostatný předmět
- c) Měla by být volitelným předmětem nebo seminářem
- d) Neměla by být vyučována vůbec

OT08. Kdo by podle Vás měl mít při výuce témat mediální výchovy hlavní úlohu?

- a) s mediálními tématy by žáky měli seznamovat vyučující různých předmětů (např. českého jazyka, dějepisu, informačních technologií, ...)
- b) vyučující, kteří se na výuku mediální výchovy specializují
- c) lidé z praxe (mediální odborníci, novináři apod.)

OT09. V jakých předmětech nebo seminářích rozebíráte témata mediální výchovy?

- a) Český jazyk
- b) Dějepis
- c) Mediální výchova (samostatný předmět / seminář)
- d) Občanská výchova / Základy společenských věd
- e) Cizí jazyk
- f) Zeměpis
- g) Biologie
- h) Tělesná výchova
- i) Estetická výchova
- j) Chemie
- k) Fyzika
- l) Matematika
- m) Jiné – Vypište

OT10. Co bylo hlavním impulzem toho, že jste začal/a vyučovat témata mediální výchovy? Vyberte prosím jednu až dvě možnosti.

- a) Zahrnutí mediální výchovy do Školních vzdělávacích programů
- b) Zájem žáků o mediální témata
- c) Rozhodnutí vedení školy, že mám mediální výchovu vyučovat
- d) Chtěl/a jsem rozvíjet mediální gramotnost žáků
- e) Mediální témata mě zajímala a chtěl/a jsem o nich vyučovat
- f) Jiný – Vypište

OT11. Jak dlouho už vyučujete o tématech, která spadají do mediální výchovy?

- a) méně než 2 roky
- b) 2 roky – 5 let
- c) 6 let – 10 let
- d) 11 let – 15 let
- e) více než 15 let

OT12. Odhadněte prosím, kolik hodin se během celého školního roku věnujete výuce mediální výchovy. Nezapomeňte započítat výuku ve všech předmětech a ve všech ročnících, ve kterých učíte.

... školních hodin

OT13. Jaké materiály pro výuku mediální výchovy využíváte? (Možno zaškrtnout více možností)

- a) Učebnice a didaktické příručky – Upřesněte jaké
- b) Připravené pracovní listy – Upřesněte jaké
- c) Odbornou literaturu o médiích – Upřesněte jakou
- d) Filmy a dokumenty o médiích – Upřesněte jaké
- e) Aktuálních mediální produkty (články, reklamy, videa apod.)
- f) Používám k výuce materiály, které jsem si sám/sama připravil/a – Upřesněte jaké
- g) Jiné – upřesněte jaké

OT14. Jaké typy aktivit využíváte k výuce mediální výchovy nejčastěji? Vyberte maximálně 5 možností.

- a) Aktivity z pracovních listů a učebnic
- b) Přednášky na dané téma
- c) Exkurze do médií
- d) Promítání filmů a práci s audiovizuálními materiály týkajících se médií
- e) Besedy s novináři a mediálními odborníky
- f) Analýzy mediálních sdělení (např. články, reportáže, reklamy apod.)
- g) Diskuse o aktuálních mediálních kauzách
- h) Žáci vytvářejí mediální produkty (zprávy, reportáže, reklamy apod.)
- i) Diskuse o různých mediálních tématech
- j) Účast v projektu zaměřeného na mediální výchovu – vypište o jaký projekt nebo projekty se jednalo, resp. jedná
- k) Jiné – Vypište

OT15. Věnujete se v mediální výchově aktuálním společenským tématům a kauzám?

- a) ANO – uveďte prosím 3 témata, kterým jste se s žáky v poslední době věnovali
- a) NE

OT16. Jak často se při výuce mediální výchovy věnujete následujícím tématům? (Možno zaškrtnout 1 nebo více možností)

- a) Média a jejich role ve společnosti (funkce médií, vztah k demokracii apod.)
- b) Mediální realita (jak mediální sdělení vznikají, co ovlivňuje jejich podobu, jaký mají vztah k realitě apod.)
- c) Vlastnictví a ekonomické fungování médií (veřejnoprávní × komerční média)
- d) Právní a etické rámce novinářské práce
- e) Fungování a charakteristiky tradičních médií (tisk, rozhlas, TV)
- f) Fungování a charakteristiky nových médií (internet, sociální sítě)
- g) Nebezpečí v prostředí internetu (kyberšikana, zneužití osobních údajů apod.)
- h) Reklama, její působení a regulace
- i) Manipulace a propaganda
- j) Role médií v moderních dějinách
- k) Jiné – vypište

- Pokaždé nebo téměř pokaždé
- Méně často
- Nikdy

OT17. Zúčastnil/a jste se nějakého kurzu, semináře nebo školení, které se týkaly médií nebo mediálního vzdělávání?

- a) ANO, 1 kurzu – Upřesněte
- b) ANO, více kurzů – Upřesněte
- c) NE. (přejít k otázce 25)

Pokud zaškrtnete možnosti 1 nebo 2 v OT17, ptáme se na OT18

OT18. V jakém rozsahu byl/y absolvovaný/é kurz/y nebo školení? (Poznámka: Pokud jste byl/a na více kurzech sečtěte strávený čas na těchto kurzech dohromady)

- a) 0–4 hodiny
- b) 5–10 hodin
- c) 11–15 hodin
- d) 16–30 hodin
- e) více než 30 hodin

Pokud zaškrtnete možnosti 3 v OT17, ptáme se na OT19

OT19. Jaký je Váš postoj k následujícím tvrzením o kurzech a školeních k mediální výchově?

- a) Nepociťuji potřebu se takového kurzu účastnit.
- b) Na podobné kurzy je problematické se uvolnit z výuky.
- c) Je těžké podobné kurzy najít, je jich málo.
- d) O těchto kurzech mám málo informací. Nevím, co od nich očekávat.
- e) Kurzy k mediální výchově jsou příliš drahé.
- f) Kurzy, o kterých vím, nezohledňují moje potřeby.
- g) Bojím se, že by takový kurz byl pro mě příliš složitý.

- Určitě souhlasím
- Spíše souhlasím
- Spíše nesouhlasím
- Vůbec nesouhlasím

OT20. O jakou podporu v mediální výchově byste měl/a zájem? Vyberte maximálně 3 možnosti, o které byste měl/a největší zájem:

- a) metodická příručka základů mediální výchovy
- b) metodická příručka mediální výchovy pro pokročilé
- c) odborné konzultace s odborníkem na výuku mediální výchovy
- d) tištěné materiály ke konkrétním tématům
- e) audiovizuální materiály ke konkrétním tématům
- f) školení k mediální výchově
- g) akce pro studenty týkající se médií uspořádaná u nás na škole
- h) akce pro studenty týkající se médií uspořádaná mimo školu
- i) sdílení dobré praxe s vyučujícími mediální výchovy

Pokud zaškrtnete možnosti D nebo E v OT20

OT21. Jakými tématy by se tištěné a audiovizuální materiály měly zabývat?

Vypište:

Pokud zaškrtnete možnost F v OT20

OT22. Kdy a v jakém rozsahu by školení mělo být? (Možno zaškrtnout maximálně 3 možnosti)

- a) Jednorázové dopolední školení ve všední den
- b) jednorázové odpolední školení ve všední den
- c) jednorázové školení o víkendu
- d) pravidelný cyklus přednášek / workshopů
- e) školení distanční formou – e-learning

Sekce 2: Zdroje informací

M01. V rámci běžné denní elektronické komunikace využívám...

- a) Mobilní telefon (telefonování, SMS)
- b) E-mail
- c) Facebook
- d) Instagram
- e) Twitter
- f) Skype, Messenger, chat
- g) Jiné

- Velmi často
- Celkem často
- Občas
- Jen výjimečně
- Nikdy

M02. O aktuálních společenských a politických tématech, která mě zajímají, se nejčastěji dozvídám... (Možno zaškrtnout 1 nebo více možností)

- a) Od rodinných příslušníků
- b) Od kamarádů a známých
- c) V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- d) Z online zpravodajských serverů a portálů
- e) Ze sociálních sítí
- f) Z televize
- g) Z novin a časopisů
- h) Z rádia
- i) Odjinud

M03. Který zdroj z předchozí otázky je Vaším nejčastějším zdrojem informací?

- a) Rodinní příslušníci
- b) Kamarádi a známí
- c) Další vzdělávání pedagogických pracovníků
- d) Online zpravodajské servery a portály
- e) Sociální síť
- f) Televize
- g) Noviny a časopisy
- h) Rádio
- i) Jiný

M04. Jak často sledujete zpravodajství a publicistiku z ČR či ze světa v následujících typech médií?

- a) Komerční TV (Nova, Prima, Barrandov)
 - b) Veřejnoprávní TV (Česká televize)
 - c) Rozhlas
 - d) Hlavní zpravodajské online servery (iDNES, Novinky, Aktuálně, apod.)
 - e) Alternativní weby (Parlamentní listy, Aeronet, AC24, atd.)
 - f) Blogy různých autorů
 - g) Zpravodajské / seriózní deníky (MF DNES, LN, Právo, Deník)
 - h) Zábavní / bulvární deníky (Blesk, Aha!)
 - i) Časopisy
- Často
 - Občas
 - Zřídka či vůbec

M05. Nakolik důvěřujete informacím ve zpravodajství a publicistice v následujících typech médií?

- a) Komerční TV (Nova, Prima, Barrandov)
 - b) Veřejnoprávní TV (Česká televize)
 - c) Rozhlas
 - d) Hlavní zpravodajské online servery (iDNES, Novinky, Aktuálně, apod.)
 - e) Alternativní weby (Parlamentní listy, Aeronet, AC24, atd.)
 - f) Blogy různých autorů
 - g) Zpravodajské / seriózní deníky (MF DNES, LN, Právo, Deník)
 - h) Zábavní / bulvární deníky (Blesk, Aha!)
 - i) Časopisy
- Určitě důvěřuji
 - Spíše důvěřuji
 - Spíše nedůvěřuji
 - Vůbec nedůvěřuji
 - Nevím

O nás

MEDIAN, s.r.o je nezávislá soukromá společnost pro výzkum trhu, médií a veřejného mínění & vývoj analytického a marketingového software. Společnost působí na trhu od roku 1993 a realizuje všechny typy kvalitativních i kvantitativních výzkumů trhu a veřejného mínění, včetně oficiálních mediálních měření a MML-TGI.

Garance kvality

MEDIAN je členem odborných sdružení:

SIMAR

ESOMAR

TGI Network

American Marketing Association.

Kontakt

Daniel Prokop
608 333 902
daniel.prokop@median.cz

MEDIAN
Národních hrdinů 73
Praha 9, 190 12
www.median.cz
Tel: + 420 225 301 111

Jeden svět na školách

vzdělávací program společnosti Člověk v tísni

JSNS.CZ

Aktivity a materiály k mediálnímu vzdělávání

- 26 audiovizuálních lekcí s výukovými materiály
- analýzy mediálních sdělení podle metodické koncepce "5 klíčových otázek"
- online Bulletin mediálního vzdělávání
- konference a semináře pro vyučující
- Týdny mediálního vzdělávání - debaty a workshopy na školách s novináři a mediálními odborníky
- výzkumy o stavu mediální výchovy a mediální gramotnosti žáků a vyučujících
- Platforma pro mediální vzdělávání

Kontakty:

web: www.jsns.cz/mv

e-mail: mv@jsns.cz

adresa: Šafaříkova 635/24, Praha 2, 120 00